ശ്രീമദ്ഭാഗവതം നിത്യപാരായണം
1-ാം സ്കന്ദം

1-ാം ദിവസം
2-ാം ദിവസം
3-ാം ദിവസം
4-ാം ദിവസം
5-ാം ദിവസം
6-ാം ദിവസം
7-ാം ദിവസം
8-ാം ദിവസം
9-ാം ദിവസം
10-ാം ദിവസം
11-ാം ദിവസം
12-ാം ദിവസം
13-ാം ദിവസം
14-ാം ദിവസം
15-ാം ദിവസം
16-ാം ദിവസം
17-ാം ദിവസം
18-ാം ദിവസം
19-ാം ദിവസം

**തന്ന: ശുശ്രൂഷമാണാനാമർഹസ്യങ്ഗാനുവർണ്ണിതും
യസ്യാവതാരോ ഭൂതാനാം ക്ഷേമായ ച ഭവായ ച (1-1-13)**

ശൗനകനും മറ്റുമുനിമാരും സൂതനോടു പറഞ്ഞു:
അല്ലയോ പരമപൂജനീയനായസൂതാ, നാമിവിടെ നൈമിശികാരണ്യത്തിൽ ഒരു പുണ്യകർമ്മത്തിനായി എത്തിച്ചേർന്നിരിക്കുകയാണല്ലോ. ഇവിടെ കിട്ടുന്ന ഓരോനിമിഷവും ഭഗവൽകഥകൾ കേൾക്കുന്നതിനും ആത്മീയപുരോഗതിക്കും മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിൻെറ മുക്തിസാധനയ്ക്കുമായി നമുക്കു വിനിയോഗിക്കാം. ഈ കലിയുഗത്തിൽ മനുഷ്യജീവിതം തുലോം കുറഞ്ഞ കാലത്തേക്കുമാത്രമെങ്കിലും നാം ജീവിതകാലം മുഴുവനും സുഖഭോഗങ്ങളിലും അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന തീരാത്ത കഷ്ടപ്പാടുകളിലും മുഴുകിയിരിക്കുന്നു. സുഖഭോഗങ്ങളിൽ താല്പര്യമില്ലാത്തവർക്കുകൂടി പുരാണേതിഹാസങ്ങളാൽ നിയതമായ മുക്തിസാധനയിൽ ജീവിതം നയിക്കുവാൻവേണ്ട മന:സ്ഥൈര്യം ഇല്ലാതെ പോവുന്നു. ഈ പുരാണേതിഹാസങ്ങളാകട്ടെ അത്യന്തം വൈവിദ്ധ്യമാർന്നതും അനുശാസനങ്ങളിൽ വിരുദ്ധങ്ങളും പഠിക്കുവാൻ ക്ലേശകരവുമാണ്. ഇവയെല്ലാം വളരെക്കാലം പഠിക്കേണ്ടവയാണെങ്കിലും അങ്ങിനെ പഠിച്ചുണ്ടാക്കിയവയെ കാലംതന്നെ മറവിയിലൂടെ നശിപ്പിക്കുന്നതായും കാണുന്നു. ഈരീതിയിൽ അന്തമില്ലാതെ ചംക്രമണംചെയ്യുന്ന കാലചക്രത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ചിന്നിച്ചിതറിപ്പോയ വ്യക്തിത്വവും ജീവിതവും ഒരുമിച്ചുകൊണ്ടുപോകുവാൻ മനുഷ്യൻ വൃഥാ പരിശ്രമിക്കുന്നു.

പൂജനീയനായ സൂതാ, വേദപുരാണങ്ങൾ ഹൃദിസ്ഥമാക്കിയ ആളെന്നനിലയിൽ ഞങ്ങളെ സഹായിക്കുവാൻ ഏറ്റവും അനുയോജ്യനായ ആൾ അങ്ങുതന്നെ. ഏതൊരു വിജ്ഞാനമാണോ ഈ വേദപുരാണങ്ങൾ തരുന്നത്, ഏതൊരു വിജ്ഞാനമാണോ മനുഷ്യനെ ജനനമരണചക്രത്തിൻെറ പിടിയിൽനിന്നും മോചിപ്പിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായത്, ആയതിൻെറ പൊരുൾ ഞങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞു തന്നാലും. സമഗ്രവ്യക്തിത്വബോധത്തിൻേറയും ജീവൻേറയും സമ്യക്കായ ഒത്തുചേരലുണ്ടാകുമ്പോൾ മാത്രമേ അജ്ഞാനാന്ധകാരവും തൽഫലമായ ദു:ഖവും നശിപ്പിക്കപ്പെടുകയുള്ളൂ. ഭഗവാൻ ഭൂമിയിൽ ജന്മമെടുക്കുന്നത് എല്ലാ ജീവ-നിർജീവജാലങ്ങളുടേയും ക്ഷേമത്തിനും രക്ഷയ്ക്കും വേണ്ടിയാണെന്ന് ഞങ്ങളറിയുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചും ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻ വസുദേവരുടേയും ദേവകിയുടേയും പുത്രനായി പിറന്നത്. ദയവായി ഈകാര്യങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്കു വിശദീകരിച്ചുതന്നാലും. അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ ആ നാമവും മഹിമയും ഓർക്കുമാറാകട്ടെ. ആ ദിവ്യനാമം അറിയാതെയെങ്കിലും ഉച്ചരിക്കുന്നവരിൽനിന്നും സർവഭയങ്ങളും അകലുന്നു. കാരണം ഭയത്തിനുതന്നെയും അവിടുത്തെ ഭയമാണ്. ഭഗവൽനാമങ്ങളും അവതാരകഥകളും ലീലകളും ഞങ്ങൾക്ക് എത്രകേട്ടാലും മതിവരാത്തവയത്രെ. അതുകൊണ്ട് അവയെല്ലാം ഞങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതന്നാലും. ഈ കഥകളെല്ലാം പല മുനിമാരിലൂടെ വരുംതലമുറകളിലേയ്ക്കും എത്തുന്നതാണ്. അവിടുത്തെ അപദാനങ്ങൾ കേൾക്കുന്നമാത്രയിൽത്തന്നെ ആ പാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ പൂജിച്ചുകൊണ്ട് മനുഷ്യർക്ക് അവരുടെ പാപങ്ങളിൽനിന്നും മുക്തിയും നിർവ്വാണപദവും പ്രാപിക്കാം. ഭഗവൽപാദങ്ങൾ ഹൃത്തലത്തിൽ സൂക്ഷിച്ചുവച്ച ഋഷിവര്യന്മാർ പരമഭാഗ്യവാന്മാരത്രേ. അവരുമായി ഇടപഴകാൻ കഴിയുന്നവർക്ക് ഹൃദയം ക്ഷണേന ശുദ്ധീകരിക്കാനും ശാന്തിയും സമാധാനവും കൈവരിക്കുവാനും കഴിയുന്നു.

ഈ കലിയുഗത്തിൽ മന:ശുദ്ധിയും നൈർമ്മല്യവും നന്മതിന്മകളുടെ വൈരുദ്ധ്യശക്തികൾക്കിടയിൽപ്പെട്ടു ഞെരിയുമ്പോൾ മഹാമുനിമാരുടെ സാന്നിദ്ധ്യവും ഭഗവൽകഥാശ്രവണവും മാത്രമാണ് മനുഷ്യർക്കുള്ള ഒരേയൊരാശ്രയം. ഈ കഥകൾ മനുഷ്യമനസ്സിനെ പിടിച്ചുനിർത്തി ഹൃദയത്തെ നിർമ്മലമാക്കി പരിപാവനമായ ഭഗവൽപ്രേമം നിറയ്ക്കുകവഴി സമഗ്രവ്യക്തിത്വത്തിൻെറ പരിവർത്തനം പൂർണ്ണമാവുന്നു. അതുകൊണ്ട് അങ്ങയുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിലൂടെ ലഭിച്ച ഭഗവദനുഗ്രഹത്തെ ഞങ്ങളേറ്റവും വിലമതിക്കുന്നു. ദയവായി അങ്ങ് കഥ ആരംഭിച്ചാലും.

സ വൈ പുംസാം പരോ ധർമ്മോ യതോ ഭക്തിരധോക്ഷജേ
അഹൈതുക്യപ്രതിഹതാ യയാത്മാ സംപ്രസീദതി (1–2–6)

സൂതൻ പറഞ്ഞു:
വിശുദ്ധമനസ്കരായ നിങ്ങളുടെ അഭ്യർത്ഥന ശ്ലാഘനീയംതന്നെ. ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാന്റെ മഹിമയാർന്ന ലീലാകഥകളാണല്ലോ നിങ്ങളെന്നോടു പറയുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടത്. മനുഷ്യൻ എല്ലായ്പ്പോഴും ശ്രീകൃഷ്ണനിലുള്ള ഭക്തി വർദ്ധിപ്പിക്കാനുതകുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടേണ്ടതാണ്. എന്തെന്നാൽ സ്വാർത്ഥലാഭമോഹരഹിതമായ ഭക്തിയുടെ ഫലമായി മനുഷ്യൻ സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപമായ ദൈവപദം പ്രാപിക്കുന്നു.

പാരമ്പര്യസംസ്കാരം മനുഷ്യന് നാലുതരം നേട്ടങ്ങൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ധർമ്മം, അർത്ഥം, കാമം, മോക്ഷം. ഒരുവൻ തന്റെകടമ അതെത്രഭംഗിയായിത്തന്നെനിർവഹിച്ചാലും ഭഗവൽഭക്തിയിൽ കൂടുതൽ താത്പര്യമുളവാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമല്ലെങ്കിൽ വ്യർത്ഥമത്രെ. ധനസമ്പാദനത്തിനായി മാത്രം ഒരുവൻ തന്റെകടമകൾ നിർവഹിക്കരുത്. ധനമാകട്ടെ സുഖഭോഗങ്ങൾക്കായിമാത്രം ഉപയോഗിക്കയുമരുത്. ധർമ്മപ്രവൃത്തികൾക്കായിവേണം അതുവിനിയോഗിക്കുവാൻ. ഇന്ദ്രിയസുഖങ്ങൾ ജീവിതത്തിന്റെ പ്രകൃതിയാണ്. ആയത് ലക്ഷ്യമോ മാർഗ്ഗമോ ആയിക്കൂടാ. കാരണം ജീവിതോദ്ദേശം ഉന്നതമായ ഒന്നാണ്. അതത്രേ മുക്തി. പരമവിജ്ഞാനം. സത്തിനെകണ്ടെത്തൽ. ഈപരമസത്യത്തെത്തന്നെ ദൈവമെന്നും പരമാത്മാവെന്നും ജ്ഞാനികൾ പറയുന്നു.

ഒരുവനെ പരമപദത്തിലേക്കാനയിക്കുന്ന വഴികൾ ഇനി പറഞ്ഞുതരാം. തീർത്ഥയാത്രചെയ്യുന്ന ഒരുവൻ പലതീർത്ഥങ്ങളിലായി ദിവ്യപുരുഷന്മാരേയും മുനിമാരേയും കാണാനിടയാവുകയും അവരെ ശുശ്രൂഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവരിൽനിന്ന് വാസുദേവന്റെ, ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാന്റെ, കഥകൾകേൾക്കുന്ന അവന്റെമനസ്സിൽ ദുഷ്പ്രവണതകൾക്കുപകരം ഭഗവൽപ്രേമം ഉണരുകയും ഹൃദയം നിർമ്മലമാവുകയും ചെയ്യുന്നു. ഭഗവാൻ സത്വഗുണസ്വരൂപനാകയാൽ രജോ–തമോഗുണജന്യങ്ങളായ ദുഷ്ച്ചിന്തകളെ പാടേനിർമ്മാർജനം ചെയ്യുവാൻ ഹൃദയത്തിലെ ഈ പരമപ്രേമത്തിനുകഴിയും. പിന്നീട് സംശയമന്യേ, കാലതാമസംകൂടാതെ അവന് തന്റെ ആത്മബോധം പരമാത്മബോധംതന്നെയാണെന്ന തിരിച്ചറിവുണ്ടാകുന്നു. അതുമാത്രമാണ് സത്യമെന്നും അവനറിയുന്നു. ഈ ആത്മബോധത്തെയാണ് എല്ലാവേദപുരാണങ്ങളും ലക്ഷ്യമാക്കുന്നത്. എല്ലാ കർമ്മങ്ങളും, പൂജാവിധികളും, ധർമ്മമാർഗ്ഗങ്ങളും, വിജ്ഞാനസമ്പാദനവും, ജീവിതായോധനവും ഇതിനെത്തന്നെയാണ് ലക്ഷ്യമാക്കുന്നത്. അന്തിമവിശകലനത്തിൽ അതുമാത്രമേ സത്യമായുള്ളൂ. തുടക്കത്തിൽ സ്വപ്രഭാവത്തിൽനിന്നും മൂന്ന് സ്വഭാവഗുണങ്ങൾ–സത്വ–രജസ്–തമോ ഗുണങ്ങൾ – ജനിച്ചു. ഇക്കാണുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ എല്ലാം ആ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻതന്നെ. കത്തുന്ന കനലിന്റെരൂപഭാവങ്ങളാർജ്ജിക്കുന്ന തീപോലെ എല്ലാറ്റിലും അനന്തകോടിരൂപങ്ങളിലും ജ്വലിച്ചു നിൽക്കുന്ന സത്ത് ആ പ്രഭാവമത്രെ. അതേ തിരുവടികളാണ് ദേവതകളായും, സൃഷ്ടികർത്താവായ ബ്രഹ്മാവായും, സംരക്ഷകനായ വിഷ്ണുവായും, സംഹാരകനായ ശിവനായും പ്രത്യക്ഷനാവുന്നത്. എന്നിരുന്നാലും പരമപദപ്രാപ്തിക്കായും ജീവന്മുക്തിക്കായും ഭക്തിരൂപേണ വിഷ്ണുവിനെ പൂജിക്കയാണ് ഏറ്റവും നല്ലമാർഗ്ഗം. എന്തെന്നാൽ ഭഗവാൻ പരിപൂർണ്ണവും നിർമ്മലവുമായ സത്യമത്രെ.

ഏതേ ചാംശകലാ: പുംസ: കൃഷ്ണസ്തു ഭഗവാൻ സ്വയം
ഇന്ദ്രാരിവ്യാകുലം ലോകം മൃഡയന്തി യുഗേ യുഗേ (1-3-28)

സൂതൻ പറഞ്ഞു:
പ്രിയപ്പെട്ട ഋഷിവര്യരേ, ആ പരമാത്മവിശ്വബോധം അപ്രകടിതമായസ്ഥിതിയിൽനിന്നും സ്വയം പ്രകാശിതമാകാൻ തീരുമാനിച്ചപ്പോൾ വിശ്വപുരുഷനുണ്ടായി. ആ പുരുഷനാകട്ടെ പതിനാറു കലകളുണ്ട്: പത്തിന്ദ്രിയങ്ങളും അഞ്ച് ഭൂതങ്ങളും മനസ്സും. ഇതോടൊപ്പംതന്നെ മറ്റനേകം രൂപങ്ങളും ഉത്ഭൂതമായി: മനുഷ്യർ, മൃഗങ്ങൾ, അതിമാനുഷർ, വൃക്ഷലതാദികൾ, ധാതുക്കൾ തുടങ്ങിയവ. അങ്ങിനെ വിശ്വപുരുഷന് അനേകംതലകളും കണ്ണുകളും കാലുകളും കൈകളും വായ്കളും ഉണ്ടെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അനന്തതയിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ച ഈ പ്രകടിതാവസ്ഥകൾക്കുശേഷവും അനന്തത അങ്ങിനെത്തന്നെ അവശേഷിച്ചു. വളരെച്ചെറിയ ഒരംശം മാത്രമേ വിശ്വനിർമ്മിതിക്കായി ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടുള്ളു.

ഭഗവാൻ നാരായണൻ വിശ്വനിർമ്മിതിയുടെ ദിവ്യലക്ഷ്യം പൂർണ്ണമാക്കാൻ പലതവണ സ്വയം ഇറങ്ങി വന്നു. അങ്ങിനെയുള്ളചില അവതാരങ്ങളെക്കുറിച്ചു കേട്ടാലും. സനത്കുമാരന്മാർ (പരമാത്മബോധമാർജ്ജിച്ച നാലുസഹോദരന്മാർ), ദിവ്യനായവരാഹം (ഭൂമിയെ രക്ഷിച്ചുപൊന്തിച്ച മൃഗം), നാരദൻ (ഭക്തിസൂത്ര കർത്താവായ സന്യാസിവര്യൻ), ദിവ്യതപസ്സിൻെറ പ്രണേതാക്കളായ നരനാരായണന്മാർ, ആദ്യത്തെ ഭൗതികശാസ്ത്രജ്ഞനായ കപിലമുനി, ആത്മജ്ഞാനവിജ്ഞാനത്തിൻെറ ആദിവ്യാഖ്യാതാവായ ദത്താത്രേയൻ, ശ്രേഷ്ടരായ പരമഹംസാചാര്യന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായ ഋഷഭദേവൻ, ഭൂമിയെ ഫല പുഷ്പങ്ങൾകൊണ്ടുനിറച്ച പൃഥു, ഭൂമിയെ പ്രളയത്തിൽനിന്നും കരകയറ്റിയ മത്സ്യാവതാരം, ദിവ്യാമൃതിൻെറ നിർമ്മിതിക്കുസഹായിച്ച കൂർമ്മാവതാരം, ആ ദിവ്യാമൃതുമായി പ്രത്യക്ഷനായ ധന്വന്തരിമുനി, അസുരന്മാരിൽനിന്നും അമൃതുരക്ഷിച്ചു ദേവകൾക്കുനല്കിയ മോഹിനി, ഹിരണ്യകശിപുവിനെഹിംസിച്ച നരസിംഹാവതാരം, കുള്ളനായിവന്ന് മഹാബലിക്കു മോക്ഷംനൽകിയ വാമനാവതാരം, ദുഷ്ടരാജാക്കൻ മാരെക്കൊണ്ട് ധർമ്മരക്ഷനൽകിയ പരശുരാമാവതാരം, വേദപുരാണേതിഹാസങ്ങളുടെ കർത്താവായ വ്യാസഭഗവാൻ, മര്യാദാപുരുഷോത്തമനായ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ, ധർമ്മസംസ്ഥാപകരായ ശ്രീകൃഷ്ണനും ബലരാമനും, ദിവ്യബോധോദയം കൈവരിച്ച ബുദ്ധഭഗവാൻ, എന്നിവരും കലിയുഗാന്ത്യത്തിൽ വരാൻ പോവുന്നകൽക്കിയും ഭഗവാൻെറ അവതാരങ്ങളത്രേ. ഇവരെക്കൂടാതെ അസംഖ്യം ഋഷിമുനിമാരും ഭഗവാൻെറ അവതാരങ്ങൾതന്നെ. ഇവയെല്ലാം ആ ദിവ്യസത്തിൻെറ പ്രകാശകണികകൾ മാത്രമത്രെ. എന്നാൽ ശ്രീകൃഷ്ണനാകട്ടെ ആ പരമാത്മാവുതന്നെയാണ്. എല്ലാ അവതാരങ്ങളും വെളിച്ചത്തിൻെറശക്തികളെ ഇരുട്ടിൽനിന്നും സംരക്ഷിക്കാനായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടവയത്രെ. ഈ കാര്യത്തെ ദിവസേന രാവിലെയും വൈകുന്നേരവും ചിന്തിച്ചുറപ്പിക്കുന്ന ഒരുവൻ എല്ലാവിധദു:ഖങ്ങളിൽനിന്നും മോചിതനാകുന്നു.

എങ്കിലും മഹാമുനിമാരേ, പരമാത്മാവ് ജനിച്ചു, ജീവിച്ചു, മരിച്ചു, എന്നെല്ലാംപറയുന്നത് സർവ്വാബദ്ധ മായിരിക്കും. എന്തെന്നാൽ അനന്തത അങ്ങിനെത്തന്നെനിലനിൽക്കുന്നു. ആകാശത്തിലെ മേഘങ്ങൾ ആകാശത്തിൻെറ വലുപ്പത്തെ ബാധിക്കാത്തതുപോലെയത്രെ അത്. സൃഷ്ടികർമ്മങ്ങൾ ഭഗവാൻെറ ലീലാവിലാസങ്ങൾ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അവിടുത്തേയ്ക്ക് ഒന്നിൻേറയും കുറവില്ല. ഒന്നിൻെറയും ആവശ്യമില്ല. അവിടുന്ന് യാതൊന്നിനായും ആഗ്രഹിക്കുന്നുമില്ല. ഇതു വെറും ലീലകൾ മാത്രം. എങ്കിലും വെളിച്ചത്തിൻെറ ദിവ്യശക്തികളെ പരിരക്ഷിക്കുക എന്നൊരുലക്ഷ്യം ഇതിനുണ്ട്. ആ താമരക്കാലടികളിൽ സ്വയംസമർപ്പിച്ചവർക്കുമാത്രമേ ഈ വിരുദ്ധങ്ങളായ, വൈവിദ്ധ്യമേറിയ, അവതാരപ്രാഭവത്തെയും, മാസ്മരികതയെയും മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കൂ. ദിവ്യസുകൃതികളേ, ഈ അവതാരകഥകൾ ഞാൻ ശുകദേവനിൽനിന്നും ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ്. ശുകദേവനാകട്ടെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അച്ഛൻ വ്യാസഭഗവാൻ പരീക്ഷിത്ത് രാജാവിനോടു കഥപറയുന്നതു കേട്ടു മനസ്സിലാക്കി. അപ്പോൾ പരീക്ഷിത്ത് മരണശിക്ഷയും കാത്തുകിടക്കുകയായിരുന്നല്ലോ.

കിം വാ ഭാഗവതാ ധർമ്മാ ന പ്രായേണ നിരൂപിതാ:
പ്രിയാ: പരമഹംസാനാം ത ഏവ ഹ്യച്യുതപ്രിയാ: (1-4-31)

ശൗനകൻ സൂതനോടു ചോദിച്ചു:
അല്ലയോ ദിവ്യസ്വരൂപനായസൂതാ, അങ്ങുപറഞ്ഞ ഭഗവൽക്കാര്യങ്ങൾകേട്ട് ഞങ്ങൾ അത്യധികം ദാഹാകുല രായിരിക്കുന്നു. ഭഗവദവതാരകഥകളുംമഹിമകളും കൂടുതലായിഅറിയാനും കേൾക്കാനും ഞങ്ങളാഗ്രഹിക്കുന്നു. ശുകമുനി വ്യാസഭഗവാനിൽനിന്നും ഭാഗവതകഥകൾപഠിച്ചതായും അദ്ദേഹം പരീക്ഷിത്ത്രാജാവിനായി കഥകൾ വിവരിക്കുകയുണ്ടായി എന്നും അങ്ങുപറഞ്ഞു. ശുകമുനി അദ്വൈതചിന്തയിൽ മുഴുകി ആത്മഭാവത്തിൽ നിറഞ്ഞുനിന്ന ഒരുമഹദ്വ്യക്തിയായിരുന്നല്ലോ. ഒരിക്കൽ മകനായ ശുകനെ വ്യാസഭഗവാൻ പിന്തുടർന്നു. ശുകൻ യുവസുന്ദരനാണെങ്കിലും നഗ്നനായിട്ടാണുനടന്നിരുന്നത്. വഴിയരികിലെപൊയ്കയിൽ കുളിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന തരുണികൾ ശുകനെക്കണ്ട് നാണിച്ചില്ലെങ്കിലും വൃദ്ധനായ വ്യാസനെക്കണ്ട് നാണംപൂണ്ട് വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങിയത്രേ. ശുകമുനി സ്ത്രീപുരുഷവ്യത്യാസങ്ങൾക്കതീതനായിരുന്നു. വ്യാസൻ ജ്ഞാന വൃദ്ധനാണെങ്കിലും ശുകമുനിയോളംപോന്ന പരമഹംസനല്ലതന്നെ. ശുകമുനി വെറുമൊരുകിറുക്കനെപ്പോലെ, മായനെന്നപോലെ അലഞ്ഞു നടന്നുവല്ലോ. പരീക്ഷിത്ത്രാജാവ് ശുകമുനിയുടെമാഹാത്മ്യം എങ്ങിനെയാണ് കണ്ടെത്തിയത്?.

പ്രിയപ്പെട്ട സൂതാ, എങ്ങിനെയാണ് പരീക്ഷിത്ത് രാജാവ് മരണശിക്ഷയ്ക്ക് വിധിക്കപ്പെട്ടത്?. പ്രജാവത്സലനും വില്ലാളിവീരനുമായിരുന്നല്ലോ ആ മഹാരാജാവ്. അദ്ദേഹം എങ്ങിനെയാണ് തന്റെ സമ്പത്തുംരാജ്യവും ഉപേക്ഷിച്ച് മുനിയുടെകാൽക്കലിരുന്ന് ഭഗവദ്കഥകൾ കേൾക്കാനിടയായത്?. ദയവായി പറഞ്ഞുതന്നാലും.

സൂതൻ പറഞ്ഞു: അല്ലയോ മുനിവര്യരേ, ഭൂതഭാവിവർത്തമാനകാലങ്ങളെ മുൻകൂട്ടിയറിയുന്ന വ്യാസഭഗവാൻ ദ്വാപരയുഗത്തിൽത്തന്നെ കലിയുഗത്തിലുണ്ടാവുന്ന കാലുഷ്യങ്ങളെപ്പറ്റിയും ധർമ്മഭ്രംശത്തെപ്പറ്റിയും മുൻകൂട്ടിക്കണ്ടിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് വേദങ്ങളെ വേണ്ടരീതിയിൽ തരം തിരിച്ചെഴുതി വിശദീകരിക്കുന്ന മഹോത്തരമായ ഉദ്യമത്തിൽ ഏർപ്പെടുകയും നാലുവേദങ്ങൾ നാലു മാമുനിമാരെ പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. വേദപഠനം ദുഷ്ക്കരമായിട്ടുള്ളവർക്കായി അഞ്ചാമത്തെ വേദമെന്നറിയപ്പെടുന്ന മഹാഭാരതവും അദ്ദേഹമാണെഴുതിയത്. ഇങ്ങിനെയെല്ലാം സജ്ജനക്ഷേമാർത്ഥം കർമ്മങ്ങൾചെയ്തിട്ടും വ്യാസഭഗവാൻ സംതൃപ്തനായില്ല. വ്യാസൻ ആലോചിച്ചു: ഞാൻ വേദപഠനം നടത്തി ദിവ്യപുരുഷന്മാരെ സേവിച്ചു. കർമ്മയാഗങ്ങൾ അനവധി നടത്തി. പലേവിധആചാരങ്ങളും ഭംഗിയായി അനുഷ്ടിച്ചു. ധർമ്മത്തിന്റെ പാതയിൽനിന്നും അണുവിടവിട്ടുനടന്നിട്ടുമില്ല. എന്നിട്ടും എന്റെ ആത്മബോധം പരമാത്മബോധത്തിൽ വിലീനമായിത്തീരാത്തതെന്തേ? ഒരുപക്ഷേ ഞാൻ ഭാഗവതധർമ്മത്തെ പരിപൂർണ്ണമായിവ്യാഖ്യാനിക്കാത്തതു കൊണ്ടാവുമോ?. പരമഹംസപദത്തിലേക്കുള്ള ആ വഴിയെപ്പറ്റി, ദിവ്യപുരുഷന്മാരാൽ പ്രകീർത്തിക്കപ്പെട്ട ആ പാതയെപ്പറ്റി ധ്യാനിക്കാത്തതിനാലാകുമോ? എന്നിങ്ങനെ ചിന്താകുലനായിരിക്കുന്ന വ്യാസഭഗവാന്റെ മുന്നിൽ നാരദമുനി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. വ്യാസൻ എഴുന്നേറ്റ് മുനിയെ ആദരിച്ചു സ്വാഗതംചെയ്തു. അണ്ഡ കാഠാഹത്തിലെ സകലദേവതകളും ആദരിക്കുന്ന നാരദമുനിയെ വ്യാസൻ സ്വീകരിച്ചാനയിച്ചു.

നമോ ഭഗവതേ തുഭ്യം വാസുദേവായ ധീമഹി
പ്രദ്യുമ്നായാനിരുദ്ധായ നമ: സങ്കർഷണായ ച (1–5–37)

ദിവ്യർഷിയായ നാരദൻ പറഞ്ഞു:
അല്ലയോ വ്യാസ, താങ്കൾ ആ ഭഗവൽകൃപയുടെ ഒരു കിരണമത്രേ. തപശ്ചര്യകളിലൂടെയും യോഗാഭ്യാസങ്ങളിലൂടെയും അങ്ങ് ആത്മവിദ്യയുടെയും വേദപുരാണങ്ങളുടെയും ഉള്ളറിഞ്ഞവനാണല്ലോ. മനുഷ്യനായി പ്പിറന്നവൻ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടുന്ന ധർമ്മമാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി അങ്ങ് വിശദമായി എഴുതിയിട്ടുമുണ്ട്. എങ്കിലും അപക്വമതികളായസാധകർ ഈ കർമ്മ-ധർമ്മ മാർഗ്ഗങ്ങളെ തൽകാര്യസമ്പാദനത്തിനായും സ്വാർത്ഥാഭിമാന വർദ്ധനവിനായും ഉപയോഗിച്ചേക്കാം. അഹങ്കാരപ്രവണതയ്ക്ക് ഒരാത്മീയപരിവേഷം നൽകാൻ ഈ ധർമ്മാനുഷ്ടാനങ്ങളെ അവർ ഉപയോഗിച്ചുവെന്നുംവരാം. വളരെക്കുറച്ചു സുകൃതികൾ മാത്രമേ കർമ്മങ്ങളുടെയും വേദപുരാണസംഹിതാനുസാരിയായ മാർഗ്ഗങ്ങളുടെയുമപ്പുറത്ത് ഭഗവൽഭക്തിയിലൂടെ മാത്രമേ ശാശ്വതമായ മോക്ഷം ലഭിക്കൂ എന്ന സത്യം മനസ്സിലാക്കി വർത്തിക്കുകയുള്ളു. അല്ലയോ ഋഷിപുംഗവാ, ഏതൊരു കൃതിയാണോ രചനയാണോ ഭഗവാനെ വിഷയമാക്കി അവിടത്തെ കഥകൾ വിവരിച്ചു തരുന്നത്, അതു മാത്രമേ എണ്ണപ്പെടുന്നതായുള്ളു. മറ്റെല്ലാം വ്യർത്ഥരചനകളത്രേ. ഉള്ളടക്കത്തിലും വസ്തുവിലും വിഷയത്തിലും ഭഗവാൻ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നവയത്രേ ശാശ്വതമാവുന്ന കൃതികൾ. ഏതൊരുവൻ ഭഗവൽപാദങ്ങളിൽ ഭക്തി വിശ്വാസമുള്ളവനാണോ, ഏതൊരുവൻ ഭൗതികനേട്ടങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധയറ്റവനാണോ, അവന്റെ ആത്മീയപാതയിൽ തടസ്സങ്ങൾ ഉണ്ടായാലും ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്കു മുൻപ് അവൻ മരിച്ചു പോയാലും, അവന്റെമേൽ പാപത്തിന്റെ ശങ്കപോലുമുണ്ടാകുന്നതല്ല. എന്നാൽ 'ലോകത്തിലെ എന്റെ കടമകൾ ഞാൻ ചെയ്യുന്നു' എന്നനാട്യത്തിൽ ഭഗവാനെ ആശ്രയിക്കാതെ ജീവിക്കുന്ന ഒരുവൻ തന്റെ ജീവിതംകൊണ്ട് യാതൊന്നും നേടുന്നില്ല. ഭഗവൽദാസന് ജനിമരണചക്രത്തിലേക്ക് മടങ്ങിവരേണ്ടതില്ല തന്നെ.

മഹർഷേ, എന്റെ കഴിഞ്ഞജന്മത്തിലെ കഥ കേട്ടാലും. ഞാൻ ബ്രാഹ്മണരുടെ വേലക്കാരിയുടെ പുത്രനായിട്ടാണുജനിച്ചത്. ഞാനും ബ്രാഹ്മണരെ പരിചരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങിനെ അവരെന്നിൽ ദയവുള്ളവരായിത്തീർന്നു. ഒരിക്കൽ ഞാനവരുടെ ഉഛിഷ്ടം ഭുജിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതെല്ലാം എന്റെ മനസ്സിനെ ശുദ്ധീകരിക്കുവാൻ ഉപകരിച്ചു. അവരുടെ കാൽക്കീഴിൽനിന്ന് ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ആത്മചോരണശക്തിയുള്ള ലീലാവിലാസകഥകൾ ഞാൻകേട്ടു. എന്റെഹൃദയം ഭഗവാനുവേണ്ടി അത്യധികം ആഗ്രഹിച്ചു. സ്വർഗ്ഗമുൾപ്പടെയുള്ള ഈ ലോകമെല്ലാം മായയാണെന്നും എന്റെതന്നെ അജ്ഞതയുടെ ഫലമാണെന്നും താമസംവിനാ എനിക്കുമനസ്സിലായി. തുടർച്ചയായുള്ള ഭഗവൽകഥാശ്രവണം എന്റെ ആഗ്രഹങ്ങളെയും അജ്ഞതയേയും അകറ്റി. ആ മഹാമുനികൾ പോകാൻനേരത്ത് അവർ തപ:ശക്തികൊണ്ടും ദീർഘകാലധ്യാനംകൊണ്ടും നേടിയ വിദ്യാസമ്പത്ത് – ഭഗവാനിൽ നിന്നു നേരിട്ടു ലഭിച്ച ആത്മവിദ്യ – എനിക്കുപറഞ്ഞുതന്നു. ഭഗവാൻ വാസുദേവന്റെ മഹിമയെ അങ്ങിനെയാണു ഞാൻ സാക്ഷാത്കരിച്ചത്.

അല്ലയോ വ്യാസ, സാധാരണകർമ്മങ്ങൾ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾക്കു വഴിതെളിക്കുമ്പോൾ, ഏതൊരു കർമ്മമാണോ ഭഗവൽപ്രേമം ലക്ഷ്യമാക്കിച്ചെയ്യുന്നത്, അത് നമ്മെ മോക്ഷത്തിലേയ്ക്കു നയിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഒരുവൻ മനസാ ഭഗവാനെ നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ട് 'ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ. അങ്ങയെ ഞാൻ ധ്യാനിക്കുന്നു. നമോ പ്രദ്യുമ്നായ. നമോ അനിരുദ്ധായ. നമോ സങ്കർഷണായ' എന്ന മന്ത്രംജപിക്കണം. ഈ മന്ത്രം ഭഗവൽശരീരമത്രെ. ഈമന്ത്രം ജപിച്ച് അതിന്റെ പൊരുളറിഞ്ഞ് ജോലിയും പൂജയും ചെയ്യുന്നവനത്രേ യഥാർത്ഥ മനുഷ്യൻ. അവൻ എല്ലായ്പ്പോഴും ഭഗവൽസ്മരണയിലാണ്ടിരിക്കുന്നു. വ്യാസ, ഭഗവൽകഥകളും മാഹാത്മ്യങ്ങളും പാടി താങ്കളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ശാന്തിയും പരമാനന്ദവും നിറയ്ക്കൂ. താങ്കളുടെ ഹൃദയാകുലതയ്ക്കുകാരണം ഈ ശാന്തിയെ കണ്ടെത്താത്തതാണ്.

സകൃദ്യദ്ദർശിതം രൂപമേതത് കാമായ തേƒനഘ
മത്കാമശ്ശനകൈസ്സാധു: സർവ്വാൻ മുഞ്ചതി ഹൃച്ഛയാൻ (1-6-23)

നാരദമുനി തുടർന്നു:
അന്നെനിക്ക് അഞ്ചുവയസ്സായിരുന്നു പ്രായം. എല്ലാറ്റിനും ഞാൻ അമ്മയെ ആശ്രയിച്ചു കഴിഞ്ഞു പോന്നു. അമ്മയ്ക്കാകട്ടെ അവരുടെ ഏകസന്താനമായിരുന്ന എന്നോട് വലിയ സ്നേഹമായിരുന്നു. എനിക്കു നല്ലൊരു സുഖസമ്പന്നജീവിതം നൽകാൻ അവർ പരിശ്രമിച്ചെങ്കിലും അതുനടന്നില്ല. ദൈവനിയോഗത്തെമാറ്റാൻ ആർക്കാണുകഴിയുക? എല്ലാവരും ഭഗവൽക്കരങ്ങളിലെകളിപ്പാവകളത്രേ. അമ്മയോടുള്ള ആദരവുനിമിത്തം മാത്രമാണ് ഞാൻ ഗ്രാമത്തിൽ കഴിഞ്ഞുപോന്നത്. അല്ലാതെ അമ്മയോടോ ഗ്രാമത്തിനോടോ അതിരറ്റ അടുപ്പമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടല്ല. ഒരുരാത്രി അമ്മ പാമ്പിൻെറകടിയേറ്റ് തൽക്ഷണം മരണപ്പെട്ടു. ഈ സംഭവത്തെ ഞാനാഗ്രഹിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽക്കൂടി ഒരു വരമായിക്കരുതി ഞാൻ ഗ്രാമംവിട്ടു വനത്തിലേക്കുനടന്നു. അവിടെ ധ്യാനയോഗാഭ്യാസങ്ങൾ പരിശീലിച്ച് മഹാത്മാക്കൾ പറയുന്നതുംകേട്ട് കഴിഞ്ഞുപോന്നു.

ഭഗവൽപാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ ധ്യാനനിമഗ്നനായിരിക്കെ എൻെറയുള്ളം പ്രേമത്താൽനിറയുകയും ഹൃദയത്തിൽ അവിടുന്ന് ആമഗ്നനാവുകയുംചെയ്തു. ഞാൻ അതീവസന്തുഷ്ടനായി. ആ പരമാനന്ദം-എല്ലാ അറിവുകൾക്കു മപ്പുറമുള്ള ശാന്തി - ഞാൻ അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞു. പക്ഷേ ആ ദർശനം ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു മാഞ്ഞുപോവുകയും എൻെറഹൃദയം വേദനിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ കരുണാമയനായ അവിടുത്തെ ശബ്ദം കേൾക്കുമാറായി. 'ഈ ജന്മത്തിൽ നിനക്ക് ആത്മസാക്ഷാത്കാരത്തിന് സാദ്ധ്യതയില്ല. ധ്യാനയോഗങ്ങളിൽ പരിപൂർണ്ണത നേടിയവനും ഹൃദയംപരിശുദ്ധീകരിച്ചവനും മാത്രമേ അതുസാദ്ധ്യമാവൂ. എന്നിലേക്കെത്താൻ ത്വരയുള്ളവൻെറ സകലമാനആഗ്രഹങ്ങളും ക്രമേണനീങ്ങി സ്വയം സ്വതന്ത്രനാവും എന്ന സത്യം നിന്നെ മനസ്സിലാക്കാനായി മാത്രമാണ് ഞാൻ നിനക്കൊരു ദർശനം തന്നത്. നീ മഹാത്മാക്കളായ ബ്രാഹ്മണരെ കുറച്ചു കാലത്തേക്കാണെങ്കിൽകൂടി സേവിച്ചുശുശ്രൂഷിക്കയാൽ നിൻെറ ഹൃദയം എന്നിൽ ശ്രദ്ധാഭക്തി യുള്ളതായിത്തീർന്നു. താമസംവിനാ നീയീ ശരീരം ഉപേക്ഷിക്കുകയും എൻെറ സേവകരി ലൊരാളായിത്തീരുകയും ചെയ്യും. നീയൊരിക്കലും എന്നെ മറക്കാനിടവരികയില്ല. വരാൻ പോകുന്ന പ്രളയകാലത്തിലും നിനക്കെൻെറ അനുഗ്രഹാശിസ്സുകൾ തുടർന്നുമുണ്ടാവും. ഈ ജന്മത്തിലെ സംഗതികൾ നിനക്ക് ഓർമ്മയുണ്ടായിരിക്കുകയും ചെയ്യും'. ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞ് അപ്രത്യക്ഷനായ അവിടുത്തെ തീരുമാനത്തെ ഞാൻ ശിരസ്സുനമിച്ചുസ്വീകരിച്ചു.

ആ ജന്മമെടുക്കാൻ കാരണമായകർമ്മഭാരം തീർന്നപ്പോൾ എനിക്കു മരണംസംഭവിക്കുകയും ഞാൻ ഭഗവൽ പാർഷദന്മാരിലൊരാളായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. സർവ്വചരാചരങ്ങളും ബ്രഹ്മാവുതന്നെയും ഭഗവാനിൽ വിലീനമായി. ഞാനുമാദേഹത്തിൽ കുടിയേറി. പിന്നീട് കുറേക്കാലംകഴിഞ്ഞ് ഭഗവാൻ സ്വപ്രേരണയാൽ സൃഷ്ടിയാഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ ബഹ്മാവെന്നെ മറ്റ് ഋഷിമാരോടൊപ്പം സൃഷ്ടിച്ചു. അന്നുമുതൽ ഞാൻ അണ്ഡകഠാഹം മുഴുവൻ ഈവീണയും വായിച്ചുകൊണ്ട്, അവിടുത്തെ നാമം ജപിച്ചുകൊണ്ട്, ആ മഹിമകളെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ട്, സ്വതന്ത്രനായി സഞ്ചരിക്കുകയാണ്. അങ്ങിനെയാഭഗവൽരൂപം എൻെറഹൃദയം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഭഗവാൻെറ നാമാലാപനവും കഥാകഥനവും തന്നെയാണ് സാക്ഷാത്കാരപ്രാപ്തിക്കുള്ള -ഈ സംസാരസാഗരം കടക്കുന്നതിനുള്ള- ഏകമാർഗ്ഗം. ഇഹലോകസുഖസമ്പത്തുകളിൽ മഴുകിക്കിടക്കുന്ന ഹൃദയത്തെ മറുകരയടുപ്പിക്കുവാൻ ഉതകുന്ന തോണിയെന്നനിലയിൽ ഭഗവദവതാരകഥകളെ എഴുതി അവതരിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ അങ്ങയെ ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു.

കൃഷ്ണ കൃഷ്ണ മഹാഭാഗ ഭക്താനാമഭയംകര !
ത്വമേകോ ദഹ്യമാനാനാമപവർഗ്ഗോസി സംസൃതേ: (1-7-22)

സൂതൻ പറഞ്ഞു:
നാരദമുനി പോയതിനുശേഷം വ്യാസൻ ഭഗവാനെധ്യാനിച്ച് തൻെറ കുടിലിൽ കഴിഞ്ഞുപോന്നു. മനുഷ്യൻെറ ദു:ഖകാരണമായ ആത്മീയാന്ധതക്കുള്ള ഏക മറുമരുന്ന് കൃഷ്ണപ്രേമമാണെന്നു മനസ്സിലാക്കി അദ്ദേഹം ഭാഗവതം എഴുതി. ഭാഗവതം വായിക്കുന്നവരുടെ ഉള്ളിൽ കൃഷ്ണഭക്തിയും പ്രേമവും നിറയുന്നു. ഈ ഭഗവൽപ്രേമം എല്ലാവിധ ഭയാശങ്കകളേയും ദൂരീകരിക്കുന്നു. കൃഷ്ണഭഗവാൻ പരമാത്മാവും അദ്വൈതസത്തതന്നെയാണെന്നും അറിയാവുന്ന ശുകമുനിയും മറ്റനേകം ഋഷിവര്യന്മാരും ഭാഗവതം കേട്ടാനന്ദിക്കുന്നു. വ്യാസഭഗവാൻ രചിച്ച ഭാഗവതം ശുകമുനിയും മറ്റുമുനിമാരും രചയിതാവിൽനിന്നും നേരിട്ടുകേട്ടാസ്വദിച്ചു. ശുകമുനി പരീക്ഷിത്ത് രാജാവിനായി ഭാഗവതം എങ്ങിനെ വ്യാഖ്യാനിച്ചു എന്ന് ഇനി പറഞ്ഞു തരാം.

മഹാഭാരതയുദ്ധംകഴിഞ്ഞു. ദുര്യോധനൻ രണഭൂമിയിൽ മരണപ്രായനായിക്കിടക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ സുഹൃത്ത് ബ്രാഹ്മണനായ അശ്വത്ഥാമാവ് പാണ്ഡവപുത്രന്മാരെ ഉറക്കത്തിൽ വധിച്ച് അവരുടെതലകൾ ദുര്യോധനന് മരണത്തിന്മുൻപേ സമ്മാനിച്ചു. കോപിഷ്ടനായ അർജുനൻ അശ്വത്ഥാമാവിനെ വധിക്കാൻ പുറപ്പെട്ടു. എല്ലാമാർഗ്ഗങ്ങളുംമുട്ടിയ അശ്വത്ഥാമാവട്ടെ ബ്രഹ്മാസ്ത്രംതന്നെ പ്രയോഗിച്ചു. ഭയചകിതനായി അർജുനൻ ശ്രീകൃഷ്ണനോട് പ്രാർത്ഥിച്ചു. “അല്ലയോ കൃഷ്ണാ, അങ്ങ് ഭക്തരുടെ ഭയംനീക്കുന്നയാളാണ്. ലോകത്തിൽ യാതനയുംമരണവും പാപവുംദുഖവും സഹിക്കുന്നവർക്കുള്ള ഏകാശ്രയവും നീയത്രെ. ലോകത്തിൻെറ നന്മയ്ക്കായി ഭക്തജനങ്ങളുടെ നിത്യധ്യാനത്തിനു നിദാനമായ പലേഅവതാരങ്ങളും നീയെടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഭഗവാനെ, ഇപ്പോളെൻെറചുറ്റിലും കത്തിയാളുന്ന ഈ തീയെന്താണെന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല.” കൃഷ്ണൻ ബ്രഹ്മാസ്ത്രത്തിൻെറ തീവ്രതയെപ്പറ്റി അർജുനനെ പറഞ്ഞുമനസ്സിലാക്കി മറ്റൊരു ബ്രഹ്മാസ്ത്രം അർജുനനു നൽകി. രണ്ടുശരങ്ങളും കൂട്ടിമുട്ടി വലിയൊരുതീപ്രളയംതന്നെ ഉണ്ടാവുകയും ഭൂമിമുഴുവൻ ദഹിക്കുമാറാവുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം കരുണാമയനായ ഭഗവാൻെറ നിർദ്ദേശപ്രകാരം അർജുനൻ അസ്ത്രങ്ങളെ നിർവീര്യമാക്കി.

അശ്വത്ഥാമാവ് അർജുനൻെറ കാരാഗ്രഹത്തിലായി. ധർമ്മപരിപാലനശീലത്തിൻെറ ആഴമളക്കാനായി അശ്വത്ഥാമാവിനെവധിക്കാൻ കൃഷ്ണൻ അർജുനനെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. “മാന്യനായ ഒരാൾ ആയുധ മില്ലാത്തവനേയൊ ഉറങ്ങികിടക്കുന്നവനേയൊ കുട്ടികളേയോ അവർ ശത്രുക്കളായാൽകൂടി കൊല്ലുകയില്ല. എന്നാൽ അശ്വത്ഥാമാവതുചെയ്തു. ഇതുപോലുള്ളദുഷ്ടരെ കൊല്ലുന്നതാണ് ധർമ്മം. അല്ലെങ്കിൽ അവർ ഈദൃശപ്രവൃത്തികൾ തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരിക്കും.” എങ്കിലും അർജുനൻ അയാളെ കൊന്നില്ല. പാണ്ഡവരുടെ കേന്ദ്രത്തിൽ അശ്വത്ഥാമാവിനുള്ളശിക്ഷകൾ പലരും ചർച്ച ചെയ്തു. ചിലർ വധശിക്ഷയെ അനുകൂലിച്ചു. മറ്റുചിലർ എതിർക്കുകയുംചെയ്തു. സ്വപുത്രന്മാർ കൊലചെയ്യപ്പെട്ടെങ്കിലും ദ്രൌപദിയാണ് ഏറ്റവും സംയമവും ദയയും പ്രകടിപ്പിച്ചത്. “അശ്വത്ഥാമാവ് ഒരുബ്രാഹ്മണനും പാണ്ഡവഗുരുവായ ദ്രോണാചാര്യരുടെ പുത്രനുമാണ്. മാത്രമല്ല, യുദ്ധമവസാനിച്ചു സമാധാനംകൈവന്ന ഈ അവസരത്തിൽ വധം ശരിയല്ല. അശ്വത്ഥാമാവ് ഗുരുദ്രോണാചാര്യരുടെ പുത്രനാകയാൽ ഗുരുവിൻെറയംശം അവനിലുമുണ്ടല്ലൊ. അവൻെറ അമ്മയെങ്കിലും പുത്രശോകത്താൽ എന്നെപ്പോലെ കരയാൻ ഇടവരാതിരിക്കട്ടെ.” ഭീമന് അശ്വത്ഥാമാവിനെ വധിക്കണമെന്നുതന്നെയായിരുന്നു. പിന്നീട് കൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു. “ബ്രാഹ്മണനാകയാൽ അവനെ വധിക്കേണ്ടതില്ല. എന്നാൽ മഹാപാതകം ചെയ്തയാളെന്ന നിലയിൽ വധശിക്ഷക്കർഹനാണയാൾ. ദ്രൌപദിക്കും ഭീമനും സമ്മതമാവുന്ന ശിക്ഷവേണം ഇവനുനൽകാൻ. എന്താണുവേണ്ടതെന്നുവെച്ചാൽ ചെയ്യുക.” അർജുനന് ഭഗവാൻെറ ഉദ്ദേശം മനസ്സിലായി. അർജുനൻ അശ്വത്ഥാമാവിൻെറശിരസ്സിലെ ബ്രാഹ്മണശിഖമുറിച്ചു കളഞ്ഞിട്ട് അയാളെ വെറുതെവിട്ടു. ഇത് വധശിക്ഷക്കുതുല്യമാണല്ലൊ.

വിപദസ്സന്തു നശ്ശശ്വത്തത്ര തത്ര ജഗദ്ഗുരോ !
ഭവതോ ദർശനം യത് സ്യാദപുനർഭവദർശനം (1–8–25)

സൂതൻ തുടർന്നു.
കൃഷ്ണൻ തൻെറ ജോലിതീർന്നശേഷം ദ്വാരകയിലേക്കുമടങ്ങാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ മരിച്ചുപോയ അഭിമന്യുവിൻെറവിധവ ഉത്തര അലറിവിളിച്ചുകൊണ്ടോടിയെത്തി അവിടുത്തെ അഭയംപ്രാപിച്ചു. ഭയങ്കരമായ ഒരാഗ്നേയാസ്ത്രം ഭയന്നാണ് ഉത്തര ഓടിയെത്തിയത്. ഇതിനോടൊപ്പംതന്നെ പാണ്ഡവരും അതിശക്തമായ ഒരുബ്രഹ്മാസ്ത്രത്താൽ ആക്രമിക്കപ്പെട്ടു. പ്രാണഭിക്ഷനൽകി തിരിച്ചയച്ച അശ്വത്ഥാമാവായിരുന്നു ഇതിൻെറ യെല്ലാം പിന്നിൽ. ഉത്തരയുടെ ഗർഭംകൂടി നശിപ്പിക്കാനായിരുന്നു അയാളുടെ ദുഷ്ടബുദ്ധി. കൃഷ്ണൻ തൻെറ കനിവേറിയ കരങ്ങൾകൊണ്ട് ഗർഭസ്ഥശിശുവിനെയടക്കംഎല്ലാവരേയും രക്ഷിച്ചു. ഏതൊരു ദുഷ്ട ശക്തിക്കാണ് അവിടുത്തെ ജയിക്കാനാവുക.

പാണ്ഡവമാതാവായ കുന്തി ഭക്തിപാരവശ്യത്തോടെ പ്രാർത്ഥിച്ചു. “കൃഷ്ണ, അങ്ങ് പരമാത്മാവു തന്നെയാണ്. വികലമായ മനസ്സുള്ളവർക്ക് അങ്ങയെ തിരിച്ചറിയാൻ കഴിയില്ലതന്നെ. നമോവാകം. അങ്ങേയ്ക്ക് നമോവാകം. അങ്ങു ഞങ്ങളെ ഈആപത്ഘട്ടത്തിലും അശ്വത്ഥാമാവിൻെറ അസ്ത്രത്തിൽനിന്നും രക്ഷിച്ചു. എങ്കിലും ഞാൻപ്രാർത്ഥിക്കുന്നത് സർവ്വലോകനിയന്താവായ അവിടുന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ ആപത്തുകൾ വരുത്തണമെന്നുതന്നെയാണ്. അങ്ങിനെ ഞങ്ങൾ അവിടുത്തെ ശരണം പ്രാപിക്കാനിടവരുമല്ലൊ. അങ്ങിനെ ജനനമരണചക്രത്തിൻെറപിടിയിൽനിന്നും മോചനംലഭിക്കുമല്ലൊ. സ്വന്തം പാരമ്പര്യത്തിലും ശക്തിയിലും വിദ്യയിലും ധനത്തിലും അഹങ്കരിച്ചവർ നിൻെറ നാമം ഉരുവിടുന്നുപോലുമില്ല. നിന്തിരുവടിയെകാണുവാൻ സ്വന്തമായി ഒന്നുമില്ലാത്തവർക്കും അഹങ്കാരമില്ലാത്തവർക്കും മാത്രമേ സാധിക്കൂ.

ഭഗവാൻ, അങ്ങ് ആദിയന്തമില്ലാത്തവനാണല്ലൊ. ആർക്കാണവിടുത്തെ മഹിമയുടെ ആഴമളക്കാനാവുക? മനുഷ്യരൂപത്തിൽ അവതരിക്കുമ്പോഴും എങ്ങിനെയാണ് അങ്ങയെ അളക്കുക? അങ്ങ് തികച്ചും പക്ഷപാത മില്ലാത്തയാളാണെങ്കിലും മനുഷ്യൻെറ തുലോംതുച്ഛമായ മനസ്സ് അങ്ങയിൽ വൈവിദ്ധ്യംകണ്ടെത്തുന്നു. അങ്ങീവിശ്വത്തിൻെറ ആത്മാവാണ്. വിശ്വമായികാണപ്പെടുന്നതിൻെറ ആത്മസത്തയുമാണ്. ജനനമറ്റവനായ അവിടുന്ന് അനേകം രൂപഭാവങ്ങളെ കൈക്കൊള്ളുന്നു. അങ്ങയുടെ അവതാരകാരണങ്ങളെപ്പറ്റി കൂർമ്മബുദ്ധികൾ പലവസ്തുതകളും നിരത്തുന്നുണ്ട്. അവിടുന്ന് ഭൂമിയിലേക്കിറങ്ങിവന്ന് പലവിധലീലകളും ചെയ്ത് മനുഷ്യനുസ്മരിക്കാനും ഭക്തിയുണ്ടാകാനുംവേണ്ടരീതിയിലുള്ള കർമ്മങ്ങൾ കൈയാളുന്നു. അങ്ങിനെയാ പാദാരവിന്ദങ്ങളിലേക്കവരെആകർഷിച്ച് മോക്ഷപദത്തിലേക്ക് നയിക്കുന്നു. ഭഗവൻ, ഞാനങ്ങയുടെ പാദങ്ങളിൽ അഭയംതേടുന്നു. എൻെറ മറ്റുബന്ധനങ്ങളെയെല്ലാമറുത്ത് അവിടുത്തെമാത്രം ചിന്തയിൽമുഴുകാൻ ഇടവരുത്തണേ. ഇതെൻെറ ഹൃദയംനിറഞ്ഞ പ്രാർത്ഥനയാണു കൃഷ്ണാ.”

കൃഷ്ണൻ പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ടുപറഞ്ഞു. “അങ്ങിനെയാകട്ടെ.” യുധിഷ്ഠിരന് തൻെറസങ്കടവും ആത്മനിന്ദയും സഹിക്കാവുന്നതിലപ്പുറമായിരുന്നു. മഹാഭാരതയുദ്ധത്തിൽ കുറെയേറെവില്ലാളികളെ കൊലക്കുകൊടുത്തതി ൻെറമനോദു:ഖം. “വേദപുരാണങ്ങളിൽപറയുമ്പോലെ ധർമ്മയുദ്ധത്തിൽ ശത്രുവിനെകൊല്ലുന്നതുകൊണ്ട് ഒരു രാജാവിന് പാപം കിട്ടുന്നില്ലെങ്കിലും അതെന്നെ സംതൃപ്തനാക്കുന്നില്ല.” യുധിഷ്ഠിരൻ പറഞ്ഞു.

ഭക്ത്യാ*ff*വേശ്യ മനോ യസ്മിൻ വാചാ യന്നാമ കീർത്തയൻ
ത്യജൻ കളേബരം യോഗീ മുച്യതേ കാമകർമ്മഭി: (1–9–23)

യുധിഷ്ഠിരൻെറമനസ്സ് യുദ്ധക്കെടുതികളെക്കുറിച്ച് വ്യാകുലമായിരുന്നു. ധർമ്മരാജാവിൻെറ മകന് യുദ്ധസമയത്തെ അധാർമ്മികത നിയമാനുസൃതമെങ്കിൽകൂടി മനോവിഷമമുണ്ടാക്കി. അദ്ദേഹം ഭീഷ്മ പിതാമഹൻെറ സാന്നിദ്ധ്യംതേടി. ഋഷിവര്യരെ ഇത് ചരിത്രത്തിലെതന്നെ ഓർമ്മിപ്പിക്കപ്പെടേണ്ട ഒരു നിമിഷമാണ്. ദേവതകളും യക്ഷകിന്നരന്മാരും മനുഷ്യരും എല്ലാംചേർന്ന് എറ്റവും മഹാനായ യോദ്ധാവ് എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഭീഷ്മരുടെ കാൽക്കലെത്തി. യുദ്ധത്തിൽ വീണുപോയ ഭീഷ്മർ ശരശയ്യയിൽ മരണവും കാത്തുകിടക്കുകയാണ്. സ്വച്ഛന്ദമൃത്യുവായ അദ്ദേഹം മരണം ഉത്തരായനത്തിലാവാൻകാത്തുകിടന്നു. ഈയവസരത്തിൽ പാണ്ഡവർ കൃഷ്ണനോടൊപ്പം അവിടെ ചെന്നു.

യുദ്ധത്തിൽ കൗരവപക്ഷത്ത് ശത്രുവിൻെറകൂടെ നിന്നെങ്കിലും യുധിഷ്ഠിരനോട് ഭീഷ്മർക്ക് വാത്സല്യമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം യുധിഷ്ഠിരനെ സമാധാനപ്പെടുത്തി. “അല്ലയോ രാജാവേ, എന്തൊക്കെ സംഭവിച്ചുവോ അതെല്ലാം ഭൂമിയിലെ എല്ലാറ്റിനേയും നിയന്ത്രിക്കുന്ന ആ നിയാമകശക്തിയുടെ പ്രഭാവംകൊണ്ടാണ്. എന്തൊരത്ഭുതമെന്ന് നോക്കൂ! ധർമ്മിഷ്ഠനായ നിൻെറ ഭരണം. മഹായോദ്ധാക്കളായ അർജുനനുംഭീമനും സഹായത്തിന്. പോരാഞ്ഞ് ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻ തന്നെ ആത്മമിത്രമായി ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടുകൂടി അനിഷ്ടങ്ങളുംആപത്തുകളും ഉണ്ടാവുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇതെല്ലാം ആ അദൃശ്യശക്തിയുടെ മാസ്മരീകപ്രഭാവം കൊണ്ടുതന്നെയാണുണ്ടായത് എന്നറിയുക.”

ഭീഷ്മർതുടർന്നു: ശ്രീകൃഷ്ണൻ ആ പരമാത്മാവുതന്നെയാണ്. തൻെറദിവ്യത്വം സ്വയംമായയാൽമറച്ചു ജീവിക്കുകയാണദ്ദേഹം. അദ്ദേഹത്തിന് എല്ലാവരും ഒരുപോലെയത്രെ. എങ്കിലും എത്ര ദയാപരനാണദ്ദേഹം. ഈ അവസാനസമയത്ത് ദേഹത്യാഗത്തിനുമുൻപ് ഭഗവൽസ്മരണനൽകാനായി സ്വയം പ്രത്യക്ഷനായിരിക്കുന്നു!. മരണത്തിനുമുൻപ് ഏതൊരു യോഗിവര്യൻ ഭഗവാനെ മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ച് ആ നാമമുരുവിട്ട് ദേഹംവെടിയാൻ തയ്യാറാവുന്നുവോ അയാൾ കാമത്തിൻേറയും കർമ്മബന്ധത്തിൻേറയും ബന്ധനത്തിൽനിന്നും മോചനംനേടുന്നു. മുനിവര്യരേ, ഭീഷ്മപിതാമഹൻ വീണ്ടും മനുഷ്യൻെറ ധർമ്മകർമ്മങ്ങളെപ്പറ്റി യുധിഷ്ഠിരനെ വിശദമായി മനസ്സിലാക്കി. ഭീഷ്മർ പരംപൊരുളിനെയറിഞ്ഞവരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്നുവല്ലൊ. ദിവ്യമായ മരണമുഹൂർത്തം സംജാതമായപ്പോൾ ഭീഷ്മർ ഇമവിടാതെ കൃഷ്ണനെത്തന്നെനോക്കി ഇടമുറിയാതെ ഭഗവൽകീർത്തനമാലപിക്കാൻ തുടങ്ങി.

“വിടപറഞ്ഞു പോകുന്ന ഈ സമയത്ത് ഞാനെൻെറ മനസ്സിനെ ശ്രീകൃഷ്ണപരമാത്മാവിൻെറ പക്കലേൽപ്പിക്കുന്നു. അവിടുന്ന് പലേ അവതാരങ്ങളെടുത്ത് സ്വന്തം ദിവ്യോദ്ദേശങ്ങളെ നടപ്പിലാക്കുന്നു. എൻെറ ഹൃദയമെന്നെന്നേക്കുമായി ശ്രീകൃഷ്ണനിൽ അലിഞ്ഞുചേരട്ടെ. അവിടുത്തെ മുഖം യുദ്ധക്കളത്തിലെ പൊടിപറ്റിയ മുടിച്ചുരുൾവീണുമറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അങ്ങ് അർജുനൻെറ സാരഥിയാകാൻ മുന്നോട്ടു വരികയും അയാൾക്കു ഭഗവദ്ഗീതോപദേശം നൽകുകയും ചെയ്തുവല്ലൊ. അങ്ങ് പാണ്ഡവരെ പലവിധത്തിൽ സഹായിക്കുകയും യുദ്ധത്തിൽകൊലചെയ്യപ്പെട്ട എല്ലാവർക്കും ശത്രുമിത്രഭേദമെന്യേ കരുണാകടാക്ഷത്താൽ മോക്ഷമേകുകയുംചെയ്തു. അവർക്കെല്ലാം ഭഗവൽ സമാനമായ രൂപവും സിദ്ധിച്ചു.”

ഭീഷ്മപിതാമഹൻ അനന്തമായ പരമാത്മാവിൽ വിലയംപ്രാപിച്ചു. യുധിഷ്ഠിരനും അനുചരന്മാരും കൃഷ്ണനോടൊപ്പം തലസ്ഥാനനഗരിയിലേക്ക് തിരിച്ചു. യുധിഷ്ഠിരൻ രാജാവായി സ്ഥാനമേറ്റു.

ॐ

യദാ ഹ്യധർമ്മേണ തമോധിയോ നൃപാ
ജീവന്തി തത്രൈഷ ഹി സത്വത: കില
ധത്തേ ഭഗം സത്യമൃതം ദയാം യശോ
ഭവായ രൂപാണി ദധദ്യുഗേ യുഗേ (1-10-25)

സൂതൻ തുടർന്നു:
ദുർവൃത്തികളായവരെകീഴടക്കി ധർമ്മിഷ്ടനായ യുധിഷ്ഠിരനെ രാജാവാക്കിവാഴിച്ചതിൽ ശ്രീകൃഷ്ണൻ സംതൃപ്തനായി. യുധിഷ്ഠിരനാകട്ടെ ഭീഷ്മപിതാമഹൻെറ ഉപദേശവാക്കുകൾകേട്ട് മനോവിഷമംമാറി രാജ്യത്തെ നീതിയുടേയുംപ്രേമത്തിൻേറയും പാതയിൽ നയിച്ചുപോന്നു. ദേവതകൾ സംപ്രീതരാവുകയും നാട്ടിൽ ഐശ്വര്യത്തിൻെറ മന്ദഹാസം വിടരുകയുംചെയ്തു. ദുഷ്ടതകൾക്കറുതിവന്നതോടെ ജനത്തിൻെറ മാനസികവും കായികവുമായ ആരോഗ്യം വീണ്ടുകിട്ടി. ശ്രീകൃഷ്ണൻ പാണ്ഡവരുടെ അനുവാദത്തോടെ ഭാരതത്തിൻെറ പടിഞ്ഞാറേതീരത്തുള്ള തൻെറ രാജ്യമായ ദ്വാരകയിലേക്കുപുറപ്പെട്ടു. ആ വേർപാട് പാണ്ഡവർക്കും കൃഷ്ണനും ഒരുപോലെ വേദനാജനകമായിരുന്നു. കൃഷ്ണകഥകൾ കേൾക്കുന്നവനുപോലും ആകഥകൾ എത്രകേട്ടാലും മതിവരില്ല. പാണ്ഡവർക്കാകട്ടെ ആ കൃഷ്ണനെ നേരിട്ട് അടുത്തറിയാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അവർക്കതെങ്ങനെസഹിക്കാനാകും? എങ്കിലും അതായിരുന്നു വിധി.

പാണ്ഡവർ കൃഷ്ണന് വമ്പിച്ചൊരുയാത്രയയപ്പു നൽകി. അവർ ഹസ്തിനപുരത്തിൻെറ അതിർത്തിവരെ അദ്ദേഹത്തെപ്പിന്തുടർന്നുചെന്ന് യാത്രാമംഗളം നേരുകയുംചെയ്തു. ഭഗവൽ പ്രേമികളായ സാധുഗ്രാമീണ സ്ത്രീകൾ ഭഗവാനെ കൺകുളുർക്കെ കണ്ട് അവിടുത്തെ അപദാനങ്ങൾ ഇങ്ങിനെവാഴ്ത്തി.

"അല്ല സുഹൃത്തെ, ഇതു പരമാത്വായനിന്തിരുവടിതന്നെയല്ലയോ? സർവതിൻേറയും സൃഷ്ടി സ്ഥിതി സംഹാരകാരണഭൂതനായ അവിടുന്ന് വിശ്വത്തിനധിപനാണല്ലോ. മഹാമുനിമാരും മഹാത്മാക്കളും ദിവസവും പാടിപ്പുകഴ്ത്തുന്ന ആ ഭഗവാൻ ഇതുതന്നെയല്ലയോ? വേദപുരാണങ്ങളും വർണ്ണിക്കുന്നത് അവിടുത്തെയല്ലെ? അചഞ്ചലമായഭക്തികൊണ്ടു പരമപവിത്രമാക്കിയഹൃദയത്തിൽ അങ്ങയുടെദർശനമാണല്ലോ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ യെല്ലാംകീഴടക്കിയ യോഗിവര്യന്മാർ കാംക്ഷിക്കുന്നത്. അവർ സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ പരിശ്രമിക്കുന്നത് അവിടത്തെ ചെന്താമലരടികളാണല്ലൊ. അവിടുത്തേക്ക് മാത്രമേ ഹൃദയത്തെശുദ്ധീകരിക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളു. എപ്പോഴെല്ലാം ഭരണാധികാരികൾ അധർമ്മത്തിൻെറവഴിക്കു നീങ്ങുന്നുവോ അപ്പോഴെല്ലാം പവിത്രതയുടെ പര്യായമായ അങ്ങ് പലേരൂപങ്ങളിൽ ദിവ്യപ്രഭാവം കാണിച്ചുകൊണ്ട് ഭൂമിയിലേക്കിറങ്ങിവരുന്നു. ദിവ്യതയുടെ പ്രഭാവമായ അനന്തശക്തി, വിശ്വസാന്നിദ്ധ്യം, സത്യം, നീതി, ദയ, ദിവ്യപ്രവൃത്തികൾ എന്നിവയും അപ്പോൾ പ്രകടിതമാകുന്നു. അവിടുന്ന് പിറന്നുവളർന്ന കുലവും ദ്വാരകയും അവിടുത്തെജനങ്ങളുമെല്ലാം ധന്യരത്രെ. അദ്ദേഹത്തെ പരിണയിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ത്രീജനങ്ങൾ ധന്യരും സ്ത്രീകുലത്തിനുതന്നെ അഭിമാനവുമാണ്."

ശ്രീകൃഷ്ണൻ മന്ദഹാസംപൂണ്ടു. വില്ലാളിവീരന്മാർക്കും മഹാരാജാക്കന്മാർക്കും പ്രത്യക്ഷമാവാതിരുന്ന സത്യത്തെ നിർമ്മലമായപ്രേമംകൊണ്ട് സാധുഗ്രാമീണസ്ത്രീകൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പാണ്ഡവരോട് യാത്രപറഞ്ഞുപിരിഞ്ഞ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഭാരതത്തിലെ പലേരാജ്യങ്ങളും മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേസന്ദർശിച്ച് സ്വീകരണങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ടു. അങ്ങിനെ പടിഞ്ഞാറേത്തീരത്തെത്തിച്ചേർന്നു.

നതാ: സ്മ തേ നാഥ സദാംഘ്രിപങ്കജം വിരിഞ്ചവൈരിഞ്ച്യ സുരേന്ദ്രവന്ദിതം
പരായണം ക്ഷേമമിഹേച്ഛതാം പരം ന യത്ര കാല: പ്രഭവേത് പരപ്രഭു: (1-11-6)
തമയം മന്യതേ ലോകോ ഹ്യസംഗമപി സംഗിനം
ആത്മൗപമ്യേന മനുജം വ്യാപൃണ്വാനം യതോƒബുധ: (1-11-37)

സൂതൻ തുടർന്നു:
തലസ്ഥാനനഗരിക്കടുത്തെത്തിയപ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ശംഖൂതി തൻെറ തിരിച്ചുവരവറിയിച്ചു. അതോടെ ആഘോഷങ്ങളുടെ തുടക്കമായി. നഗരത്തിന് ഉത്സവച്ഛായതന്നെയുണ്ടായിരുന്നു. ജനങ്ങൾ വഴിയരുകിൽ വരിവരിയായിനിന്ന് ഭഗവാൻെറ ദിവ്യപ്രഭവിളങ്ങുന്ന മുഖം നേരിൽക്കണ്ടാസ്വദിച്ചു. അവർ തങ്ങളുടെ പ്രേമവും ഭക്തിയും ബഹുമാനവും പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഭഗവാനു സ്വാഗതമരുളി.

"ഭഗവാനേ, അവിടുത്തെ താമരപ്പൂവൊത്തപാദങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു. ദേവകൾവന്ദിക്കുന്ന അചഞ്ചലമായ ആ പദകമലങ്ങളെയാണല്ലൊ മുക്തിസാധകരും ഉപാസിക്കുന്നത്? അവിടുന്ന് ഞങ്ങളുടെ അച്ഛനുംഅമ്മയുംസുഹൃത്തും മാത്രമല്ല സൃഷ്ടാവും പരമവിഗ്രഹവുമാണ്. ഞങ്ങൾ ലോകത്തിലേക്കു വെച്ചേറ്റവും അനുഗ്രഹീതരത്രെ. അതുകൊണ്ടാണല്ലൊ അങ്ങയെ അടുത്തുതന്നെ കിട്ടാൻ ഇടയായത്. അവിടുത്തെ പ്രഭാവം അപാരംതന്നെ. ഇത്ര അടുത്തിടപഴകിയിട്ടും കുറച്ചു നിമിഷം അങ്ങിവിടെനിന്നു പോകുമ്പോൾ യുഗങ്ങൾ കടന്നുപോകുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു."

ഭഗവാൻ കടന്നുപോയ ഇടങ്ങളിലെല്ലാം തോരണങ്ങളും മറ്റലങ്കാരപ്പണികളും നിറച്ചുണ്ടായിരുന്നു. ആകാശത്തിൽനിന്ന് പുഷ്പവൃഷ്ടിയുമുണ്ടായി. ബ്രാഹ്മണർ വേദപാഠങ്ങളുരുവിട്ടു. ഗായകർ പാടി. സ്ത്രീകൾ നൃത്തംചെയ്തു. അന്തരീക്ഷത്തിലെങ്ങും ആഹ്ലാദമലയടിച്ചു. ഇതിനെല്ലാമിടയിലും കടന്നുപോയനഗരവീഥികളിൽ ഭഗവാൻ എല്ലാവരേയും വണങ്ങിയും കൈവീശിയും കരുണാകടാക്ഷം പൊഴിച്ച് സർവ്വരേയും സന്തുഷ്ടരാക്കി. കൂട്ടത്തിൽ താഴ്ന്നവരായ ഹീനജാതിക്കാരെപ്പോലും നെഞ്ചോടണച്ചാശ്ലേഷിച്ചു. എല്ലാവരേയും അഭിവാദനംചെയ്ത് പുഞ്ചിരിയുംതൂകി ആവശ്യപ്പെട്ട വരദാനങ്ങൾ നൽകി അദ്ദേഹമങ്ങിനെനീങ്ങി. ഗുരുജനങ്ങളേയും വയോവൃദ്ധന്മാരേയും സ്ത്രീകളേയും വന്ദിച്ച് സ്വയം അനുഗ്രഹം തേടുകയും ചെയ്തു.

ആദ്യം അദ്ദേഹം തൻെറ മാതാപിതാക്കളുടെ കൊട്ടാരത്തിൽക്കയറി അവരുടെ കാൽതൊട്ടുവണങ്ങി. പിന്നീട് പ്രേമപൂർവ്വം ഭാര്യമാർ താമസിക്കുന്ന കൊട്ടാരത്തിലേക്കുപ്രവേശിച്ചു. ഭഗവൽപ്രേമത്തിനു പാത്രങ്ങളായ ഈ സ്ത്രീകളാകട്ടെ അവിടുത്തെമാത്രം മനസാ ധ്യാനിച്ച് കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ദുഷ്ടനിഗ്രഹത്തിനു സാക്ഷ്യംവഹിച്ച് തിരിച്ചെത്തിയിരിക്കുകയാണല്ലൊ. എന്നാൽ ഭഗവാനിപ്പോൾ ഭാര്യമാരുടെ പ്രിയകാന്തനായി വന്നിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് ലോകവ്യാപാരപരങ്ങളായ കെട്ടുപാടുകൾ ഇല്ലെങ്കിൽക്കൂടി മായയുടെ അതിശക്തികൊണ്ട് അങ്ങിനെ കാണപ്പെടുകയാണ്. അജ്ഞരായജനങ്ങൾ തങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ ഭഗവാനും ലോകവ്യാപാരനിമഗ്നനായിരിക്കുന്നതുകണ്ടിട്ട് നേട്ടങ്ങൾമാത്രമുള്ള ഒരുത്തമമനുഷ്യനായി അദ്ദേഹത്തെ കണക്കാക്കുന്നു. ഇതുതന്നെയാണ് അവിടുത്തെ ദിവ്യമഹിമ. നശ്വരമെന്നു തോന്നിച്ച് പ്രകൃതിക്കടിമപ്പെട്ടമട്ടിൽ കഴിയുമ്പോഴും അവിടുന്ന് യാതൊരുവിധ ഗുണദോഷങ്ങളാലും കളങ്കപ്പെടുന്നില്ല. പ്രകൃതിയിലെ സത്വ-രജസ്-തമോ ഗുണങ്ങൾ ഒന്നും അവിടുത്തെ ബാധിക്കുന്നുമില്ല. അവിടുത്തെ പാദങ്ങളിൽ അഭയം തേടുന്നവർക്കും ത്രിഗുണങ്ങളുടെ കളങ്കം ബാധിക്കയില്ല.

മാതുർഗർഭഗതോ വീരസ്സ തദാ ഭൃഗുനന്ദന!
ദദർശ പുരുഷം കഞ്ചിദ് ദഹ്യമാനോഽസ്ത്രതേജസാ (1-12-7)
അംഗുഷ്ഠമാത്രമമലം സ്ഫുരത്പുരടമൌലിനം
അപീച്യദർശനം ശ്യാമം തഡിദ്വാസസമച്യുതം (1-12-8)

ശൗനകൻ പ്രാർത്ഥിച്ചു:
അല്ലയോസൂതാ, ഉത്തരയുടെ ഗർഭസ്ഥശിശുവിനെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ രക്ഷിച്ചുവെന്നുപറഞ്ഞുവല്ലൊ. പരീക്ഷിത്തിൻെറ ജനനത്തേപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹമെന്തൊക്കെച്ചെയ്തുവെന്നും ഇനി പറഞ്ഞുതന്നാലും.

സൂതൻ പറഞ്ഞു:
അതിഭയങ്കരമായ നാളത്തോടുകൂടിയ ഒരുതീഗോളം ഉത്തരയുടെവയറ്റിൽക്കിടക്കുന്ന ശിശുവിനെ പീഢിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ കൈവിലരോളംവലിപ്പവും നീലവർണ്ണവും മഞ്ഞവസ്ത്രധാരിയുമായ ഒരു സത്വം സൂര്യനെപ്പോലെതിളങ്ങിയും സുവർണ്ണകിരീടം ധരിച്ചും പ്രത്യക്ഷമായി. അത് ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻതന്നെയായിരുന്നു. ആയുധത്തെനിർവീര്യമാക്കിയതും ആഗ്നേയാസ്ത്രത്തിൻെറ ചൂടിൽനിന്നും തന്നെരക്ഷിച്ചതും ആ സത്വമാണെന്നു ശിശു മനസ്സിലാക്കി. തീയെല്ലാമടങ്ങിയപ്പോൾ ശിശുവിൻെറ കാഴ്ചയിൽനിന്നും ആ തേജ:പുഞ്ജം മറഞ്ഞുപോയി. പിന്നീട് ഉത്തര നല്ലൊരു മുഹൂർത്തത്തിൽ പാണ്ഡവകുലത്തിൻെറ അവകാശിയായ ശിശുവിനെ പ്രസവിച്ചു. ശിശുവിൻെറ മുത്തച്ഛൻമാർ സന്തോഷിച്ചു. രാജാവാകട്ടെ കയ്യഴിഞ്ഞ് ദാനധർമ്മങ്ങൾ ചെയ്ത് ഈ അവസരം ആഘോഷിച്ചു.

നക്ഷത്രനിലകൾ നോക്കിയ ജോത്സ്യന്മാർ കുട്ടി ഭാവിയിൽ ധർമ്മിഷ്ഠനും മഹാനുമായ രാജാവായിത്തീരുമെന്നു പ്രവചിച്ചു. ഇഷ്വാകുവിനെപ്പോലെ നീതിമാനായഭരണകർത്താവും രാമനെപ്പോലെ സത്യപരിരക്ഷകനും ശിബിയെപ്പോലെ ദാനശീലനും ഭരതനെപ്പോലെ പ്രശസ്തനും അർജ്ജുനനെപ്പോലെ വില്ലാളിയും സിംഹത്തെപ്പോലെ വീരനും ഭൂമിയെപ്പോലെ ക്ഷമാശീലനും ബ്രഹ്മാവിനെപ്പോലെ സമബുദ്ധിയും ശിവനെപ്പോലെ ഉന്നതനും വിഷ്ണുവിനെപ്പോലെ സംരക്ഷകനും ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ ഗുണഗണങ്ങളുള്ളവനും രന്തിദേവനെപ്പോലെ ദയാവായ്പ്പുള്ളവനും യയാതിയെപ്പോലെ പാവനചരിതനും ബാലിയെപ്പോലെ ഉറച്ചവനും പ്രഹ്ളാദനെപ്പോലെ കൃഷ്ണഭക്തനുമായി പരീക്ഷിത്തു രാജ്യം ഭരിച്ചു. ദുഷ്ടശക്തികളെ മുഴുവൻ കീഴ്പ്പെടുത്താനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു.

കാലമേറെക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് ബ്രാഹ്മണശാപമേൽക്കാനിടയായി. അതുമൂലം സർപ്പദംശനമേറ്റുള്ള മരണം തീർച്ചയായിരുന്നു. മരണം കാത്തുകിടക്കുമ്പോൾ രാജാവ് സർവ്വസമ്പൽസമൃദ്ധികളുമുപേക്ഷിച്ച് ഭഗവൽക്കഥകൾ കേൾക്കുന്നതിൽമാത്രമുത്സുകനായിക്കഴിഞ്ഞു. കഥകൾ പറഞ്ഞുകൊടുത്തത് മഹാമുനിയായ ശുകൻതന്നെയായിരുന്നു. അങ്ങിനെ ഭഗവൽച്ചരണങ്ങളിൽ മനസ്സുറപ്പിച്ച് രാജാവ് ഭൗതികശരീരത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുകയാണുണ്ടായത്. ജനനസമയത്ത് വിഷ്ണുവിനാൽ പരിരക്ഷിക്കപ്പെട്ടവനായതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം വിഷ്ണുരാതനെന്ന പേരിലും അറിയപ്പെടുന്നു. അമ്മയുടെ ഗർഭപാത്രത്തിൽവെച്ചുകണ്ട ആ തോജോരൂപത്തെ തുടർന്നും ജീവിതകാലംമുഴുവൻ അന്വേഷിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ പരീക്ഷിത്ത് എന്നും വിളിക്കുന്നു. (പരീക്ഷിത്ത് -എന്തിനെങ്കിലും വേണ്ടി നിരന്തരം തേടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നയാൾ)

**മാ കഞ്ചന ശുചോ രാജൻ യദീശ്വരവശം ജഗത്
ലോകാസ്സപാലാ യസ്യേമേ വഹന്തി ബലിമീശിതു:
സ സംയുനക്തി ഭൂതാനി സ ഏവ വിയുനക്തി ച (1-13-40)**

സൂതൻ തുടർന്നു:
ഏതാണ്ടീസമയത്ത് ധൃതരാഷ്ട്രരുടെ അനുജൻ വിദുരർ ദീർഘമായൊരു തീർത്ഥാടനത്തിനുശേഷം ഹസ്തിനപുരത്ത് തിരിച്ചെത്തി. എല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തെ സ്വാഗതം ചെയ്തുസ്വീകരിച്ചു. യുധിഷ്ഠിരൻ ചോദിച്ചു. "അമ്മാവാ, അങ്ങുസന്ദർശിച്ച തീർത്ഥങ്ങളെപ്പറ്റി ഞങ്ങൾക്കുപറഞ്ഞു തന്നാലും. അങ്ങയെപ്പോലുള്ള പാവനചരിതരും ദൈവീകരുമായ പുണ്യാത്മാക്കൾ സന്ദർശിക്കുന്നതു കൊണ്ടു തന്നെ സ്ഥലങ്ങൾ തീർത്ഥങ്ങളായി മാറുന്നു."

വിദുരൻ തൻെറ തീർത്ഥാടനത്തെപ്പറ്റി വിശദമായിപ്പറഞ്ഞു. യാദവവംശത്തിൻെറ നാശവർത്തമാനമൊഴിച്ച് മറ്റെല്ലാം വിശദീകരിച്ചുകൊടുത്തു. ദിനരാത്രങ്ങൾ പൊയ്ക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. ഒരു ദിവസം വിദുരൻ ജ്യേഷ്ഠനായ ധൃതരാഷ്ട്രരോട് പറഞ്ഞു. "ജ്യേഷ്ഠാ, ഇനിയും ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം നയിക്കുന്നതെന്തിന്? രാജ്യത്തോടും കുടുംബത്തോടും ആസക്തിപൂണ്ട് കാലം കടന്നുപോകുന്ന തറിയുന്നില്ലേ? മരണദിനമടുത്തു വരുന്നതും അങ്ങേക്കറിയാമല്ലൊ. ജീവിതം മുഴുവൻ കൃഷ്ണപ്രേമത്തിൽ മുഴുകി ലോകവ്യാപാരങ്ങളിൽ നിന്നുവിട്ട് ശുദ്ധജ്ഞാനത്തെ സ്വീകരിച്ച് ഈ ശരീരമുപേക്ഷിക്കുന്നവനെയാണ് ഞാൻ ശരിക്കും വീരനേതാവായി കണക്കാക്കുന്നത്." ഇതുകേട്ട് ധൃതരാഷ്ട്രർ ഗാന്ധാരിയുമൊത്ത് ആരുമറിയാതെ കൊട്ടാരമുപേക്ഷിച്ച് വനത്തിലേക്കുപോയി. ധൃതരാഷ്ട്രർ പോയതറിഞ്ഞ് യുധിഷ്ഠിരൻ വളരെ വ്യസനിച്ചു. അപ്പോൾ മഹാമുനിയായനാരദൻ അവിടെയെത്തി അദ്ദേഹത്തെ സമാശ്വസിപ്പിച്ചു. ധൃതരാഷ്ട്രരുടെ തിരോധാനത്തെപ്പറ്റി ആരാഞ്ഞ രാജാവിനോട് നാരദൻപറഞ്ഞു.

"ആർക്കുവേണ്ടിയും ദു:ഖിക്കരുത് മഹാരാജാവേ, കാരണം, ഈ ലോകംമുഴുവൻ ഭഗവാൻെറ നിയന്ത്രണത്തിലാണ്. എല്ലാ ലോകങ്ങളും രാജാക്കന്മാരും അവിടുത്തെ ആരാധിക്കുന്നു. അവിടുന്ന് തന്നെയാണ് മനുഷ്യരെ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതും അകറ്റുന്നതും. മനുഷ്യജീവിയെ പരമാത്മചൈതന്യമെന്നോ ജീവനുള്ള ചരവസ്തുവെന്നോ ഇവ രണ്ടും ചേർന്നതെന്നോ ഇതു രണ്ടുമല്ലെന്നോ കണക്കാക്കിയാലും അവർക്കുവേണ്ടി ദു:ഖിക്കുന്നതിൽ അർത്ഥമില്ല. ഒരാൾക്ക് എങ്ങിനെ മറ്റൊരാളെ പരിരക്ഷിക്കാനാകും? ഒരുവൻെറശരീരം ധാതുനിർമ്മിതവും രോഗബാധിതവും ജരാനരകൾ ബാധിക്കുന്നതും കാലപ്പഴക്കത്തിൽ മരണത്തിനടിമപ്പെടുന്നതുമാണല്ലൊ. ആ ശരീരത്തിൻെറ ചുമതലയേൽക്കുന്നത് വിഡ്ഢിത്തം തന്നെ. സ്വയം പെരുമ്പാമ്പിനാൽ വിഴുങ്ങപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഒരാൾ മറ്റൊരാളെ എങ്ങിനെരക്ഷിക്കും? രാജാവേ, താങ്കളുടെ വല്യച്ഛനും വല്യമ്മയും വനത്തിൽ നിരന്തരം ഭഗവൽധ്യാനത്തിൽമുഴുകി ജീവിക്കുന്നു. മായയുടെ ത്രിഗുണങ്ങളിൽനിന്നുമകന്ന് ഭക്തിയോടെ കഴിയുകയാണവർ. താമസിയാതെ ആ വനപ്രദേശം തീയിലകപ്പെടുകയും അവരുടെ കുടിലടക്കമെല്ലാം തീപ്പെടുകയുംചെയ്യും. വല്യച്ഛനും വല്യമ്മയും അവിടെവെച്ച് ശരീരമുപേക്ഷിച്ചവിവരമറിയുമ്പോൾ വിദുരൻ വീണ്ടുമൊരു തീർത്ഥാടനത്തിനിറങ്ങും. അതുകൊണ്ട് ഇപ്പോഴുള്ള ഈ വ്യർത്ഥമായ ശോകത്തെ കളയൂ."

ഈ വാക്കുകൾ യുധിഷ്ഠിരന് ആശ്വാസവും സമാധാനവും നൽകി.

മന്യ ഏതൈർമ്മഹോത്പാതൈർനൂനം ഭഗവത: പദൈ:
അനന്യപുരുഷശ്രീഭിർഹീനാ ഭൂർഹതസൌഭഗാ (1-14-21)

സൂതൻ തുടർന്നു:
അർജുനൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻേറയും മറ്റുബന്ധുക്കളുടേയും ക്ഷേമമന്വേഷിക്കാൻ ദ്വാരകയിൽ പോയിരുന്നു. കുറേമാസങ്ങൾ കടന്നുപോയിട്ടും അദ്ദേഹം തിരിച്ചുവന്നില്ല. രാജാവ് ആകാംക്ഷാഭരിതനായി. ചീത്തശകുനങ്ങൾ ദർശിക്കാനും തുടങ്ങി.

ദുഷ്ടൻമാരെല്ലാം മഹാഭാരതയുദ്ധത്തിൽ കൊലചെയ്യപ്പെട്ടശേഷം ചീത്തശകുനങ്ങൾ ഇപ്പോഴാണു കാണുന്നത്. ജനങ്ങൾ അധാർമ്മികമായ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാനും തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവർ അത്യാഗ്രഹികളും പരസ്പരം ചതിക്കുന്നവരും കലഹിക്കുന്നവരുമായിത്തുടങ്ങി. സുഹൃത്തുക്കൾ തമ്മിലും ദമ്പതികൾ തമ്മിൽപോലും വെറുപ്പും പകയും ഉണ്ടായിത്തുടങ്ങി. യുധിഷ്ഠിരൻ കലിയുഗത്തിൻെറ ആരംഭമായി എന്നു ഭയന്ന് ഭീമനോട് പറഞ്ഞു.

"അർജുനൻ തിരിച്ചുവരാത്തതെന്തുകൊണ്ട്? നമ്മുടെജീവനും രാജ്യത്തിനും നിലനിൽപിനുംതന്നെ ആധാരമായ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻ ഇഹലോകവാസം വെടിഞ്ഞിരിക്കുമോ? എൻെറ ഇടതുഭാഗം തുടിക്കുന്നു. മൃഗങ്ങൾ വല്ലാത്തരീതിയിൽ പെരുമാറുകയും കാലാവസ്ഥ ക്രമംതെറ്റുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എനിക്ക് വല്ലാത്ത ഉദ്വേഗം തോന്നുന്നു. ആകാശം പൊടിപടലം കൊണ്ട് നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇടക്കിടെ ഭൂമികുലുക്കങ്ങളും പേമാരിയും ഇടിവെട്ടുംമിന്നലും ഉണ്ടാവുന്നല്ലൊ. തീവ്രമായകൊടുങ്കാറ്റിൽ ഭൂമിമുഴുവൻ പൊടിപടലം നിറഞ്ഞ് സൂര്യപ്രഭയ്ക്കുപോലും മങ്ങലേറ്റുവോ? സ്വർഗ്ഗവുംഭൂമിയും തീയിൽപ്പെട്ടപോലെയും നദികളുംതടാകങ്ങളും ഇളകിമറിഞ്ഞും കാണപ്പെടുന്നു. അന്ത:രീക്ഷംമുഴുവൻ മൂകതയുംശോകവും നിറഞ്ഞപോലെ. ഈദൃശ ശകുനങ്ങളിൽനിന്നും ഭൂമിയുടെ ആകർഷണീയത നഷ്ടപ്പെട്ടുവെന്നെനിക്കുതോന്നുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ പാദസ്പർശം നഷ്ടപ്പെട്ടതിൻെറ പ്രതികരണമാവുമോ ഇത്?."

ഒരുദിവസം അർജുനൻ തിരിച്ചെത്തിയതും രാജാവിൻെറ കാൽക്കൽ കുഴഞ്ഞുവീണു. ഇതർജുനൻെറ സ്വഭാവത്തിനു നിരക്കാത്തതാണ്. അദ്ദേഹത്തിൻെറമുഖം ദു:ഖാകുലമായിരുന്നു. ഇത് യുധിഷ്ഠിരൻെറ ദു:ഖത്തെ വർദ്ധിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. "അർജുനാ, എന്താണീ കൊടിയദു:ഖ:ത്തിനു കാരണം? നമ്മുടെബന്ധുമിത്രാദികൾക്ക് ദ്വാരകയിൽ സുഖംതന്നെയല്ലെ? കൃഷ്ണഭഗവാൻ എങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു? നീയെന്താണൊന്നും മിണ്ടാത്തത്? ഉത്തരംപറയൂ. നീ വളരെ ദു:ഖാകുലനായിരിക്കുന്നുവല്ലോ. നിൻെറ ആരോഗ്യത്തിനെന്തെങ്കിലും പറ്റിയോ? അർജുനാ, നിന്നെ ആരെങ്കിലും അപമാനിക്കുകയൊ മോശപ്പെട്ടരീതിയിൽ നിന്നോടാരെങ്കിലും പെരുമാറുകയോ ഉണ്ടായോ? ആവശ്യക്കാർക്ക് സംരക്ഷണം നൽകുന്നതിൽനിന്നും നിനക്ക് വ്യതിചലിക്കേണ്ടതായി വന്നുവോ? വൃദ്ധർക്കും അശരണർക്കും കുട്ടികൾക്കും കൊടുക്കുന്നതിന് മുൻപ് നീ ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയുണ്ടായൊ? നീ അരുതാത്തത് വല്ലതും ചെയ്തോ? അതോ, എനിക്കതോർക്കാൻപോലും വയ്യ! നിനക്ക് ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനിൽനിന്നും എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി വേർപിരിയേണ്ടതായിവന്നോ? ദയവായി പറയൂ."

**സോfഹം നൃപേന്ദ്ര രഹിത: പുരുഷോത്തമേന
സഖ്യാ പ്രിയേണ സുഹൃദാ ഹൃദയേന ശൂന്യ:
അധ്വന്യുരുക്രമപരിഗ്രഹമംഗ! രക്ഷൻ
ഗോപൈരസദ്ഭിരബലേവ വിനിർജ്ജിതോfസ്മി. (1-15-20)**

സൂതൻ തുടർന്നു:
അർജുനൻ ഗദ്ഗദകണ്ഠനായി യുധിഷ്ഠിരനോട് പറഞ്ഞു. "ജ്യേഷ്ഠാ, ഭഗവാൻെറ മായാവലയിൽ ഞാനും പെട്ടുപോയി. നമ്മുടെ കൃഷ്ണൻ ഭഗവാൻതന്നെയാണ്. അദ്ദേഹമാണ് എന്നേയും ഭീമനേയും ദേവതകൾ പോലും വാഴ്ത്തുന്ന ധീരകൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ ഇടയാക്കിച്ചത്. പലേ വീഴ്ചകളിൽനിന്നും അദ്ദേഹം നമ്മെ കരകയറ്റി. ശിവനോടും ഇന്ദ്രനോടും പടവെട്ടിയതും ഇന്ദ്രൻെറ കൊട്ടാരത്തിലെനിക്കു കുറച്ചുകാലം കഴിയാനിടവന്നതും അവിടത്തെ കൃപകൊണ്ടുമാത്രം. എന്നെ പ്രത്യേകിച്ചും പലേരീതികളിൽ ഭഗവാൻ സംരക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. രഥത്തിനു മുന്നിലിരുന്ന് എതിരാളികളുടെ ശക്തിയും ഹൃദയവും കവർന്ന് പിന്നിലിരുന്ന എനിക്ക് എല്ലാ സംരക്ഷണവും നൽകിയത് അവിടുന്നല്ലേ? എൻെറ വിഡ്ഢിത്തം നോക്കൂ. ഋഷിമുനിമാർ പാദവന്ദനം നടത്തുന്ന ആ ഭഗവാനെ ഞാൻ തേരാളിയാക്കി!. അദ്ദേഹമെന്നെ സുഹൃത്തായി കണക്കാക്കി. ഞാൻതിരിച്ചും. വല്ലാത്ത സ്വാതന്ത്ര്യവും ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടുകാട്ടിയിട്ടുണ്ട്. അമിതമായ ആ ദയാവായ്പിൽ അതെല്ലാം അദ്ദേഹം പൊറുത്തിട്ടുമുണ്ട്.

ഇപ്പോൾ എൻെറപ്രിയമിത്രം, പരമാത്മസ്വരൂപൻ, എല്ലാമെനിക്കുനഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. എൻെറ ഹൃദയവും ജീവനുമെല്ലാം!. ദുഷ്ടരും അബലരുമായ കന്നുകാലിപ്പിള്ളേരിൽനിന്നു പോലും എനിക്കു പരാജയം സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭഗവാൻെറ ഭാര്യമാരെ ആദുഷ്ടരിൽനിന്നും രക്ഷിക്കാനെനിക്കുകഴിഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹമുള്ള പ്പോൾ യാതൊന്നും അസാദ്ധ്യമല്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അസാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ ഒന്നും സാദ്ധ്യവുമല്ലതന്നെ!.

മഹാരാജാവേ, ദ്വാരകയിലെ ബന്ധുമിത്രാദികളെപ്പറ്റി ചോദിച്ചുവല്ലോ?. ശക്തരായ യാദവരെക്കൊണ്ട് ദുഷ്ടരെ അദ്ദേഹം വകവരുത്തിച്ചു. പിന്നീട് ഉൾപ്പോരുകൊണ്ട് യാദവർതമ്മിൽ കലഹമായി. മുള്ളുകൊണ്ടുമുള്ളെടുക്കുംപോലെ അദ്ദേഹം കൃത്യനിർവ്വഹണം നടത്തി. ആ മുള്ളു പോലും വലിച്ചെറിയുമ്പോലെ യാദവകുലത്തെ ഇല്ലാതെയുമാക്കി. ഇങ്ങിനെ അത്യന്തം അദ്ഭുതപരമാണ് ഭഗവാൻെറ പ്രവൃത്തികൾ. ചിലപ്പോൾ പ്രേമപരിരക്ഷക്കും മറ്റുചിലപ്പോൾ സംഹാരത്തിനും ഭഗവാൻ കൂട്ടുനിൽക്കുന്നതായി തോന്നിപ്പോകുന്നു." അർജുനന് പണ്ടു ഭഗവാനുപദേശിച്ച ഭഗവത്ഗീത ഓർമ്മ വരികയും അദ്ദേഹം ശോകംവിട്ട് സമചിത്തനാവുകയും ചെയ്തു. ഈ വൃത്താന്തമെല്ലാം കേട്ട് കലികാലാരംഭമായി എന്ന ബോധമുണ്ടായ യുധിഷ്ഠിരൻ ചെറുമകനായ പരീക്ഷിത്തിനെ രാജാവായിവാഴിച്ച് ലോകവ്യാപാരമുപേക്ഷിച്ചു. പ്രകൃതിയിലേയ്ക്ക് ഓരോ ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയും തിരിച്ചേൽപ്പിക്കുന്ന ലയയോഗശാസ്ത്രപ്രകാരം അദ്ദേഹം പരമാത്മാവിൽ വിലയിച്ചു. ഉത്തരദിക്കിലേക്ക് ബധിരമൂകനെപ്പോലെനടന്ന അദ്ദേഹത്തെ സഹോദരന്മാരും ദ്രൌപദിയും പിന്തുടർന്നു. വിദുരൻ ദ്വാരകക്കടുത്തുവെച്ച് ശരീരമുപേക്ഷിച്ചു. ഭഗവാനിൽതന്നെ മനസ്സുറപ്പിച്ച് ദ്രൌപദിയും പരമപദം പ്രാപിച്ചു.

മുനിവര്യരേ, ഇങ്ങിനെയാണ് പാണ്ഡവർ സ്വർഗ്ഗം പൂകിയത്. ഇത് കേൾക്കുന്നവർക്കുപോലും മോക്ഷ പ്രാപ്തിയുണ്ടാവുന്നതാണ്.

സത്യം ശൌചം ദയാ ക്ഷാന്തിസ്ത്യാഗസ്സന്തോഷ ആർജവം
ശമോ ദമസ്തപസ്സാമ്യം തിതിക്ഷോപരതി: ശ്രുതം (1-16-27)
ജ്ഞാനം വിരക്തിരൈശ്വര്യം ശൌര്യം തേജോ ബലം സ്മൃതി:
സ്വാതന്ത്ര്യം കൌശലം കാന്തിർധൈര്യം മാർദ്ദവമേവ ച. (1-16-28)
പ്രാഗത്ഭ്യം പ്രശ്രയശ്ശീലം സഹ ഓജോ ബലം ഭഗ:
ഗാംഭീര്യം സ്ഥൈര്യമാസ്തിക്യം കീർത്തിർമ്മാനോfനഹം കൃതി: (1-16-29)
ഏതേചാന്യേ ച ഭഗവന്നിത്യാ യത്ര മഹാഗുണാ:
പ്രാർത്ഥ്യാ മഹത്വമിച്ഛദ്ഭിർന്ന വിയന്തി സ്മ കർഹിചിത് (1-16-30)

സൂതൻ തുടർന്നു:
കാലക്രമത്തിൽ ധർമ്മിഷ്ഠനും ഭക്തനുമായ പരീക്ഷിത്തുരാജാവ് വിവാഹം ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിനു നാലുപുത്രന്മാരുമുണ്ടായി (ജനമേജയനും മറ്റും). പരീക്ഷിത്തു നടത്തിയ മൂന്ന് അശ്വമേധയാഗങ്ങളിൽ തൃപ്തരായ ദേവകൾ നേരിട്ടുവന്നാണ് അർഘ്യം സ്വീകരിച്ചത്. രാജാവ് കുരുജംഗാളപ്രദേശത്ത് താമസിക്കുന്ന സമയത്താണ് കലികാലത്തിൻെറ തുടക്കമായെന്നും അധാർമ്മികരായ ആൾക്കാർ രാജ്യത്തു പ്രവേശിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അറിയാനിടയായത്. ഇതുകേട്ടു ദു:ഖിതനായ രാജാവ് കാര്യങ്ങൾ നേരിട്ടുകണ്ടുമനസ്സിലാക്കാൻ രാജ്യംമുഴുവൻ സഞ്ചരിച്ചു. ഇപ്പോഴും ജനങ്ങൾ ശ്രീകൃഷ്ണമഹിമകളും പാണ്ഡവകഥകളുംപാടി അവരുടെഅപദാനങ്ങൾ വാഴ്ത്തുന്നുവെന്നു മനസ്സിലാക്കിയ രാജാവ് ഏറെ സന്തോഷിച്ചു. താൻ മാതൃഗർഭത്തിലിരിക്കുമ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനാൽ എങ്ങിനെയാണ് രക്ഷിക്കപ്പെട്ടതെന്നുകൂടി അവർ രാജാവിനെ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചു. ഗ്രാമീണർ ഈദൃശകഥകളെ മനോഹരങ്ങളായ നാടൻശീലുകളിലാക്കി യാണവതരിപ്പിച്ചത്. ശ്രീകൃഷ്ണൻേറയും പാണ്ഡവവീരന്മാരുടേയും കഥകൾ നിലനിൽക്കാനായി ഗായകർക്ക് വേണ്ടത്ര സമ്മാനങ്ങളും പ്രശംസകളും നൽകി രാജാവവരെസന്തുഷ്ടരാക്കി.

പിന്നെ രാജാവിന് വല്ലാത്തൊരുദർശനം ലഭിച്ചു. ഒറ്റക്കാലിൽ നിൽക്കുന്നൊരുകാള, കരയുന്നൊരു പശുവിനെ സമാധാനിപ്പിക്കുകയാണ്. ധർമ്മത്തിൻെറ അവതാരമാണ് കാള. പശുവാകട്ടെ ഭൂമിയും. രാജാവ് അത്ഭുതസ്തബ്ധനായിനിൽക്കെ കാള പശുവിനോടു ചോദിച്ചു. "നീ കരയുന്നത് എൻെറ മൂന്ന്കാലുകളും നഷ്ടപ്പെട്ടതുകണ്ടിട്ടാണൊ? അതോ ഭൂമിയിനി താമസിയാതെ അധാർമ്മികരും ദുഷ്ടരുമായ സംസ്കാരഹീനരാൽ ഭരിക്കപ്പെടും എന്നറിഞ്ഞിട്ടോ? അതോ ആത്മീയവിജ്ഞാനം കറപുരണ്ടകൈകളിൽ വീണതറിഞ്ഞിട്ടോ? ബ്രാഹ്മണർ വിജ്ഞാനത്തെ ധനത്തിനും സ്ഥാനമാനങ്ങൾക്കുംവേണ്ടി വിൽക്കുന്നതുകണ്ടിട്ടോ?."

ഭൂമി (പശു) പറഞ്ഞു: "ധർമ്മാത്മൻ, അങ്ങേയ്ക്കുത്തരമറിയാം. ശ്രീകൃഷ്ണനുണ്ടായിരുന്നപ്പോൾ അങ്ങേയ്ക്കു നാലുകാലുകളും ഉണ്ടായിരുന്നല്ലോ?. ആ കരുണകൊണ്ട് എൻെറഭാരവും കുറഞ്ഞിരുന്നു. സത്യം, ശുചി, ദയ, ക്ഷാന്തി, ത്യാഗം, തൃപ്തി, ആർജവം, സമ, ദമ, തപസ്സുകൾ, ക്ഷമ, സഹിക്കാനുള്ള കഴിവ്, ശാന്തി, സമാധാനം, വിജ്ഞാനം, സാക്ഷാത്ക്കാരം, ഇന്ദ്രിയനിയന്ത്രണം, നേതൃത്വം, നിഷ്പ്പക്ഷത, ദൈവീകത്വം, പ്രേമം, സ്ഥൈര്യം, മാന്യത, ശരിയായ നീതി, സ്വാതന്ത്ര്യം, മനസ്സുറപ്പ്, തയ്യാറെടുപ്പ്, ബഹുമാന്യത, സൽപ്പേര്, ഭക്തി, അഹംഭാവമില്ലായ്മ, എന്നുവേണ്ട എല്ലാ മൂല്യങ്ങളും ആ ഭഗവാനുണ്ടല്ലൊ. അതാണ് ഉന്നതവ്യക്തികൾ തേടുന്നതും. ഭഗവാൻ പോയ ശേഷം അങ്ങയുടെ സ്ഥിതിയോർത്ത് ഞാൻ സങ്കടപ്പെടുന്നു. മറ്റുള്ളവരുടേയും സ്ഥിതി ഇതുതന്നെ. ഭഗവാനില്ലാത്ത ഈ ലോകത്ത് ധർമ്മവും ദൈവീകതയും എങ്ങിനെയാണുവാഴുക? ദുഷ്ടജനങ്ങൾ എൻെറഭാരംകൂട്ടുന്ന വെറുംചുമടുകളാണ്. അതിനാലാണുഞാൻ ദു:ഖിക്കുന്നത്."

യസ്യ രാഷ്ട്രേ പ്രജാസ്സർവാസ്ത്രസ്യന്തേ സാധ്വ്യസാധുഭി:
തസ്യ മത്തസ്യ നശ്യന്തി കീർത്തിരായുർഭഗോ ഗതി: (1-17-10)
യദധർമ്മകൃത: സ്ഥാനം സൂചകസ്യാപി തദ്ഭവേത് (1-17-22)
അഭ്യർത്ഥിതസ്തദാ തസ്മൈ സ്ഥാനാനി കലയേ ദദൌ
ദ്യൂതം പാനം സ്ത്രീയ: സൂനാ യത്രാധർമ്മശ്ചതുർവിധ: (1-17-38)
പുനശ്ച യാചമാനായാ ജാതരൂപമദാത് പ്രഭു: (1-17-39)

സൂതൻ തുടർന്നു:
സംസ്കാരരഹിതനും അധാർമ്മികനുമായ ഒരു രാജാവിൻെറ വേഷത്തിൽവന്ന് കാളയെ തല്ലുകയും പശുവിനെ ചവിട്ടുകയും ചെയ്ത ഒരാളെ പരീക്ഷിത്ത് തടവിലാക്കി. പിന്നീടദ്ദേഹം കാളയോടു ചോദിച്ചു. "നീയാരാണ്? ഒറ്റക്കാലിലിങ്ങിനെ ചാടിനടക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ട്? നിനക്കെങ്ങിനെയാണു മറ്റുകാലുകൾ നഷ്ടമായത്.? എൻെറരാജ്യത്ത് ഇത്തരമൊരുകാര്യം നടക്കാൻപാടില്ലാത്തതാണ്. ഒരു രാജാവിൻെറ അഭിമാനം, മാന്യത, ആയുസ്സ്, ഭാവിസ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തി ഇവയെയെല്ലാം ബാധിക്കാൻ ദുഷ്ടരുടെയീപ്രവൃത്തിമതി. നിൻെറ ഈ സ്ഥിതിക്കു കാരണക്കാരനാരെന്നു പറഞ്ഞുതരൂ. ഞാനവനെ വകവരുത്തുന്നുണ്ട്."

ബുദ്ധിമാനായ കാള മറുപടിപറഞ്ഞു: "നന്ദി മഹാരാജാവേ നന്ദി. സംരക്ഷണം വാഗ്ദാനം ചെയ്തതിൽ നന്ദിയുണ്ട്. പക്ഷെ ഈ ദുരിതത്തിൻെറ കാരണമാരെന്ന് എങ്ങിനെ പറയുവാനാവും? ചിലർ പറയുന്നത് അവനവൻെറ സ്വകർമ്മഫലമാണീജന്മത്തിൽ അനുഭവിക്കുന്നതെന്നാണ്. മറ്റുചിലർ പറയുന്നു പ്രകൃതി നിയമമാണെന്നും വിധിയാണെന്നും. ഇനിയുംചിലർ ഇത് വാക്കിനുംബുദ്ധിക്കും അപ്പുറത്തുള്ള കാരണങ്ങൾകൊണ്ടാണെന്നു പറയുന്നു." കാളയുടെ സംഭാഷണത്തിനിടക്കു കയറി രാജാവ് പറഞ്ഞു. "അല്ലയോ വൃഷഭശ്രേഷ്ഠ: താങ്കൾ ധർമ്മംതന്നെ. ദുഷ്ടതയുടെ കാരണം തേടുന്നതുപോലും ദുഷ്ടതയാണെന്ന് അങ്ങറിയുന്നു. കഴിഞ്ഞയുഗത്തിൽ താങ്കൾക്ക് തപസ്സ്, ശുദ്ധി, ദയ, സത്യം എന്നീ നാലുകാലുകളുണ്ടായിരുന്നല്ലോ. അധാർമ്മികതകൊണ്ട് ആദ്യത്തെ മൂന്നു കാലുകളും പോയി. ഇപ്പോഴിതാ കലിയുഗം അവിടുത്തെ നാലാമത്തെക്കാലിനേയും ഭീഷണിപ്പെടുത്തുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഭൂമിവിട്ടുപോയതിൽ പരിതപിക്കുന്ന ഭൂമിദേവിതന്നെയാണ് ആ നിൽക്കുന്നപശു എന്നും ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു."

അധാർമ്മികനായ മനുഷ്യനെ (കലിതന്നെ അയാൾ) നോക്കി പരീക്ഷിത്ത് പറഞ്ഞു. "നിനക്കെൻെറ രാജ്യത്തു സ്ഥാനമില്ല. നിൻെറ സാന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ട് ഭൂമിയിൽ അധർമ്മം കൂടിയിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും ശ്രീകൃഷ്ണശക്തികൊണ്ട് ഈ രാജ്യത്തിപ്പോഴും ഭക്തിക്കും ധർമ്മത്തിനുമാണു സ്ഥാനം." രാജാവിൻെറ മുൻപിൽ പേടിച്ചുവിറച്ച് കലി യാചിച്ചു. "എനിക്കു താമസിക്കാൻ പറ്റിയസ്ഥലങ്ങൾ ദയവായി പറഞ്ഞുതന്നാലും. പിന്നെ അങ്ങേക്ക് യാതൊരുബുദ്ധിമുട്ടും ഉണ്ടാക്കാതെ ഞാൻ കഴിഞ്ഞുകൊള്ളാം."

കുറച്ചുനേരത്തെ ഗാഢാലോചനക്കുശേഷം പരീക്ഷിത്ത് പറഞ്ഞു. "നീ അധർമ്മത്തിൻേറയും ദുഷ്ടതയുടേയും പര്യായമാണല്ലൊ. നിനക്ക് ചൂതുകളിസ്ഥലത്തും മദ്യത്തിലും കാമാർത്തകളായ സ്ത്രീകളിലും അറവുശാലകളിലും സ്വർണ്ണത്തിലും വസിക്കാം. ചതി, ലഹരി, കാമം, ഹിംസ, ശത്രുത എന്നിവയെല്ലാം പ്രകടിപ്പിച്ച് നിനക്കവിടെ ജീവിക്കാം."

മുനിവര്യരേ, സത്യാന്വേഷിയായ ഉപാസകർ മേല്പ്പടി അഞ്ചുകാര്യങ്ങളിൽനിന്നും തീർത്തും വിട്ടുനിൽക്കേണ്ടതാണ്. കാളയുടെ മൂന്നുകാലുകളും വീണ്ടെടുത്തേൽപ്പിച്ച് ഭൂമിദേവിയെ സമാധാനിപ്പിച്ചശേഷം മഹാരാജാവ് രാജധാനിയിലേക്കുതിരിച്ചു.

നോത്തമശ്ലോകവാർത്താനാം ജൂഷതാം തത് കഥാമൃതം
സ്യാത് സംഭ്രമോ/ന്തകാലേ/പി സ്മരതാം തത്പദാംബുജം (1-18-4)
തിരസ്കൃതാ വിപ്രലബ്ധാശ്ശപ്താ: ക്ഷിപ്താ ഹതാ അപി
നാസ്യ തത് പ്രതികുർവന്തി തദ്ഭക്താ: പ്രഭവോപി ഹി (1-18-48)

മുനിമാരേ, പരീക്ഷിത്തുരാജൻ ജനനത്തിനുമുൻപേ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനാൽ രക്ഷിക്കപ്പെട്ടവനാണെന്നുപറഞ്ഞല്ലൊ. അധാർമ്മികരേയും കലിയെത്തന്നേയും നിർഭയനായി നേരിട്ട് അദ്ദേഹമവരെ തൻെറ രാജ്യത്തിൽനിന്നുമകറ്റി. മരണം വാതിൽമുട്ടിവിളിക്കുമ്പോഴും രാജാവതിനെ നിർഭയനായിത്തന്നെ നേരിട്ടു. ഭഗവൽപ്പാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ ഹൃദയമർപ്പിച്ചവനും ഭഗവൽനാമം ജപിക്കുന്നവനും മരണസമയത്ത് യാതൊരുവിധ കലുഷചിന്തകളും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. അവിടുത്തെ തൃപ്പാദം തൊട്ടുശുദ്ധമായ ഗംഗയിലെജലമാണ് ഭൂമിയേയും ദേവകളെത്തന്നെയും പരിശുദ്ധരാക്കുന്നത്. ഐശ്വര്യസമ്പത്തുകളുടെ അധിപയായ ലക്ഷ്മീദേവിയും അവിടുത്തെ പാദരേണുക്കൾക്കായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

ഋഷിമാരേ, ഇനി പരീക്ഷിത്തുരാജാവിൻെറ അന്ത്യകാലത്തെപ്പറ്റിയുള്ള കഥപറയാം. ഒരു ദിവസം രാജാവ് വനത്തിൽ നായാട്ടിനായിപ്പോയി. നല്ല ചൂടുള്ളദിവസം. ദാഹാർത്തനായ രാജാവ് വെള്ളത്തിനുവേണ്ടി മഹാമുനിയായ സമീകൻെറ പർണ്ണശാലയിലേക്കു കയറി. മുനി ധ്യാനത്തിലാണ്. വെള്ളത്തിനുവേണ്ടി ചോദിച്ചിട്ടും മുനി ധ്യാനത്തിൽനിന്നുണർന്നില്ല. രാജാവിൻെറ മനസ്സിലാദ്യമായിട്ടാണ് മഹാത്മാക്കളോട് ദേഷ്യവും വെറുപ്പും തോന്നുന്നത്. വില്ലിൻെറ തുമ്പുകൊണ്ട് അടുത്തു കിടന്നിരുന്ന ഒരു പാമ്പിൻെറശവം തോണ്ടി മുനിയുടെകഴുത്തിൽ മാലപോലെയിട്ടിട്ട് രാജാവ് ചോദിച്ചു. "നിങ്ങൾ ശരിക്കും ധ്യാനത്തിലാണോ അതോ ധാർഷ്ട്യം കൊണ്ട് എന്നെക്കാണാതിരിക്കാൻ ധ്യാനമഭിനയിക്കുകയാണോ.?" മുനിയെന്നിട്ടും കണ്ണുതുറന്നില്ല.

രാജാവ് തിരിച്ചുപോയി. സമീകമുനിയുടെ മകൻ ഈസംഭവം കേട്ടു ക്രുദ്ധനായി. "ഈ ക്ഷത്രിയരാജാക്കന്മാർക്കെത്ര ധിക്കാരമാണ്? മഹാത്മാക്കളേയും ഗുരുക്കളേയും ഇപ്രകാരം അപമാനിക്കുകയോ?. അവരെ നിയന്ത്രിക്കാൻ കൃഷ്ണഭഗവാനില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണ് മുനിമാരെ വിനയത്തോടെ പരിരക്ഷിക്കാൻ ചുമതലയുള്ള രാജാക്കന്മാരിങ്ങിനെ പെരുമാറുന്നത്. ഏതായാലും ഇതിനുതക്കശിക്ഷ ഞാൻതന്നെനൽകുന്നതാണ്." എന്നിട്ട് രാജാവിനെ ഇങ്ങിനെ ശപിച്ചു. "ഇന്നേക്കേഴുദിവസത്തിനകം കൊടിയവിഷമുള്ള തക്ഷകസർപ്പത്തിൻെറ ദംശനത്താൽ പരീക്ഷിത്ത് കൊല്ലപ്പെടട്ടെ." പിന്നീട് പർണ്ണശാലയിലെത്തിയ ചെറുപ്പക്കാരന് ആവലാതിയായി. മുനി കണ്ണുതുറന്നപ്പോൾ കാര്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി. നടന്നകാര്യങ്ങൾ സമീകനിഷ്ടമായില്ല. "മകനേ, നീ രാജാവിനെതിരെ പാപം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. രാജാവ് വിഷ്ണുഭഗവാൻതന്നെയാണ്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചെറിയൊരുതെറ്റിന് വലിയൊരുശാപമാണ് നീ കൊടുത്തത്. രാജാവുമരിച്ചാൽ കള്ളന്മാരും അധർമ്മികളും പെരുകും. ആത്മീയകാര്യങ്ങൾ നടക്കാതെപോകുകയും രാജ്യം കലാപകലുഷിതമാവുകയും ചെയ്യും. നിൻെറ ശാപം കാരണം ഈ കുഴപ്പങ്ങളെല്ലാം നമ്മെ പിന്തുടരും. മാത്രമല്ല നിന്ദയിലോ ചതിയിലോ പെരുമാറ്റദൂഷ്യത്തിലോ അപമാനത്തിലോ തങ്ങളെ മറ്റാരെങ്കിലും ഉപദ്രവിച്ചാൽപ്പോലും ഭഗവൽഭക്തന്മാർ പ്രതികാരം ചെയ്യുകയില്ല എന്നറിയുക. എന്തുതന്നെ ചെയ്യാൻകഴിവുണ്ടെങ്കിലും. സർവ്വനിയന്താവായഭഗവാൻ നിൻെറ പാപത്തേയും അപക്വതയേയും ക്ഷമിക്കട്ടെ."

പുനശ്ച ഭൂയാദ് ഭഗവത്യനന്തേ രതി: പ്രസംഗശ്ച തദാശ്രയേഷു:
മഹത്സു യാം യാമുപയാമി സൃഷ്ടിം
മൈത്ര്യസ്തു സർവ്വത്രനമോ ദ്വിജേഭ്യ: (1–19–16)
അത: പൃച്ഛാമി സംസിദ്ധിം യോഗിനാം പരമം ഗുരും
പുരുഷസ്യേഹ യത് കാര്യം മ്രിയമാണസ്യ സർവ്വഥാ (1–19–37)
യച്ഛ്രോതവ്യമഥോ ജപ്യം യത് കർത്തവ്യം നൃഭി: പ്രഭോ
സ്മർത്തവ്യം ഭജനീയം വാ ബ്രൂഹി യദ്വാ വിപര്യയം (1–19–38)

ദാഹം ശമിച്ചപ്പോൾ രാജാവിന് സംഭവിച്ചതെല്ലാം ഓർമ്മവന്നു. കോപം തണുത്തു. കുറ്റബോധവും പാപബോധവും ഉണ്ടായി. മഹാനായൊരു മുനിയോടുകാണിച്ച അപരാധത്തെപ്പറ്റി അത്യന്തം വ്യസനം തോന്നി. മുനിയെ അപമാനിച്ചതിൻെറ പരിണിതഫലമായി തനിക്ക് വലിയൊരാപത്തുവന്നുചേരുമെന്ന് പരീക്ഷിത്തിനറിയാമായിരുന്നു. താമസിയാതെ മുനികുമാരൻെറ ശാപം രാജാവറിഞ്ഞു. അദ്ദേഹമതു പ്രതീക്ഷിച്ചു തയ്യാറായിരുന്നുതാനും. മറ്റു ദുഷ്കൃത്യങ്ങളിൽനിന്നും തന്നെത്തടയുവാനിതിനുകഴിയുമല്ലോ എന്നോർത്ത് അദ്ദേഹമാശാപത്തെ സ്വാഗതം ചെയ്തു. തന്നിലുള്ള ആസക്തി രാജാവ് തീരെയുപേക്ഷിച്ചു. ഏഴുദിനം മുൻപേ മരണദിവസമറിയാൻ കഴിഞ്ഞതിലും രാജാവ് സന്തുഷ്ടനായി.

പുത്രനായ ജനമേജയനെ രാജ്യഭാരമേൽപ്പിച്ച് മരണംവരെ നിരാഹാരവൃതം അനുഷ്ഠിക്കാനായി രാജാവ് ഗംഗാതീരത്തുവന്നു. അദ്ദേഹമവിടെവന്നതു കണ്ട് ചുറ്റുപാടുനിന്നും മുനിമാരും ദിവ്യൻമാരും എത്തിച്ചേർന്നു. എല്ലാവരേയും സ്വാഗതംചെയ്ത് തൻെറ തീരുമാനത്തെപ്പറ്റി രാജാവവരെ അറിയിച്ചു. അവരുടെ അനുഗ്രഹം തേടിക്കൊണ്ട് രാജാവ് പറഞ്ഞു. “എന്നെപ്പോലെ പാപിയായ രാജാവിന് ആ മുനികുമാരൻെറശാപം ഒരനുഗ്രഹംതന്നെയാണ്. അല്ലയോ ദിവ്യസുകൃതികളേ, ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിത്രമാത്രം. ഓരോ ജന്മമെടുക്കുമ്പോഴും എനിക്ക് പരമാത്വായ ശ്രീകൃഷ്ണനിൽ ദൃഢഭക്തിയുണ്ടാവണം. അവിടുത്തെ ഭക്തന്മാരായ സദ്പുരുഷന്മാരുമായുള്ള സഹവാസവുമുണ്ടാവണം. എല്ലാവരുമായി സൗഹൃദമുണ്ടാകാനും ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.” മുനിമാർ രാജാവിൻെറ തീരുമാനത്തെ അനുകൂലിച്ചു. അവസാനകാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിൻെറകൂടെക്കഴിയാനും അവർ തീരുമാനിച്ചു.

അപ്പോൾ ശുകമുനി അവിടെ വന്നെത്തി. പതിനാറുവയസ്സായ ബാലനെപ്പോലെ തോന്നിച്ച അദ്ദേഹം പൂർണ്ണനഗ്നനായിരുന്നു. ആകർഷകമായ സുദൃഢഗാത്രം. എല്ലാറ്റിലും പരിപൂർണ്ണതയുള്ള ആകാരം. ദേഹത്തിൽ കുലത്തിനേയൊ ഗാത്രത്തിനേയൊ തിരിച്ചറിയാൻ അടയാളങ്ങളൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. (അദ്ദേഹമതിനെല്ലാം അതീതനാണല്ലൊ). പുറമേയൊരു ഭ്രാന്തൻെറ ഭാവമുണ്ടെങ്കിലും മുനിമാർ അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിച്ചിരുത്തി.

ശുകമുനിയെ വന്ദിച്ചുസ്വീകരിച്ച് രാജാവ് അനുഗ്രഹീതനും സന്തുഷ്ടനും ആയി വർത്തിച്ചു. “ആ ശ്രീകൃഷ്ണ ഭഗവാനെന്നിൽ തീർച്ചയായും സന്തുഷ്ടനാണ്. അതാണല്ലോ മരണം കാത്തുകിടക്കുന്ന എനിക്ക് അവിടുത്തെപ്പോലുള്ള ദിവ്യപുരുഷരെക്കാണാൻ അവസരം ലഭിച്ചത്. താങ്കളുടെ സാന്നിദ്ധ്യം കൊണ്ടുതന്നെ ഞങ്ങളുടെ പാപങ്ങൾ ഇല്ലാതാവുന്നു. ഭഗവാനേ, മരണമടുത്തിരിക്കുന്ന ഒരുവൻ എന്തൊക്കെയാണ് ചെയ്യേണ്ടത്? മറ്റുള്ളവർ പൊതുവേ ജീവിതത്തിൽ എന്തൊക്കെയാണ് പാലിക്കേണ്ടത്? എന്താണു കേൾക്കേണ്ടത്? പാടേണ്ടത്? ചെയ്യേണ്ടത്? ഓർക്കേണ്ടത്? എന്തൊക്കെയാണ് ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതും ആശ്രയിക്കേണ്ടതുമെന്നെല്ലാം ദയവായി പറഞ്ഞു തന്നാലും.”